

జాబులు

ఉపవిలేఖరులకు సూచన.

(1) శ్రీమంచి పోలీస్ థానా (పంపిణీ చేయు వ్యాపకము మాకు చేరలేదు) (2) గ్రంథి రామమూర్తి గారు (హిందూ మతమును సంఘమును గూర్చి యేలూరు వార్తలలో ప్రకటించబడినది.) (3) కోకా వెంకటసుబ్బారావు గారు - పోలీస్ థానాలోనుండును చింతిలు మన్నారము. (4) నల్లూరు వెంకటరామ శాస్త్రి గారు (చంద్ర) కాధికరులతో మరల పోయియుండును చింతిలు.

సంపాదకుడు.

I
రమాదారి కోర్టు.

ఆయా; గుంటూరునుండి దక్షిణముగా వెళ్లెడి మద్రాసు హైకోర్టు డివిజన్ కోర్టునుండి ప్రతిపాదకులగా వెళ్లెను. ఈ కోర్టు ఆరవ మొదల మొదలవరకు జరుగుచున్నది. బండ్లు పోవుటకు చాలా బాధ గానున్నది. బండ్లు విడిచి పాటు పాటు లభ్యమవుతున్నది. ఇది రహదారి కోర్టు. ఎవరు మదలమిడుగా వెళ్లెడినా వెళ్లెడినా కొంత భయము మెండు. పగలేనున్నప్పుడు కొంత భయమున్నది. రహదారి కోర్టు మరల ముగియుచున్నది. 2, 3 మైళ్లు మరలముగియుచున్నది. కొంతవరకు పరిశీలించుచు తిరిగి ఆగిరించుచున్నది. ఇంత కోర్టు నెప్పుడు వసూలు చేయుచున్నారో గాని మా కష్టములు తప్పించలేదు. ఈ విషయము తెలుసుకొనుటకు పరిశీలించుకొనుచున్నాము.

ఒక కరణము.

II
వివేక వర్ణన, ఆరెగొంది.

ఆయా; ఉపజేతరములకు భాషాభిమానుల పుస్తకములను జూచుటచే కలిగిన జేతరభిమానులను, నుజ్జానులను కలుగు వివేకమును, అభివృద్ధి పరచుటకై విజయనగర మున పేరు వదలిన ఆరెగొంది సంస్థానమునందు వివేకవర్ణనను చేరి నొక పుస్తక భాండాగార మునుండి కొన్ని మాసములుగా అభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

ఈ సంస్థానాధికారులు శ్రీమంత శ్రీరంగ జేతరములుగాను ప్రధాన పాత్రను పోషించుచున్నది. ఇవి ముగ్ధులని గుర్తించుచున్నది. ఈ సంస్థానమునందు మూల కారణభూతుడగు శ్రీ కృష్ణ జేతరములు చరిత్రాచలము వివేకవర్ణన ఆంధ్ర గోష్ఠి భాషా సంస్థానమునందు యీ భాండాగారమునకు కలెక్షన్లు చేస్తున్నది. కావున ఆంధ్ర గోష్ఠి అందుచో వివేకవర్ణన భాషాభిమానులకు జేతరభిమానులకు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లుచున్నది.

చి. శ్రీనివాసరెడ్డి, కార్యదర్శి.

III
ఒకైత్వేష్వరము.

ఆయా; ఈ కథ, మహానుండి బాంబాయికి, బాంబాయి నుండి మద్రాసుకు వరకు మొత్తం బండ్లలో ప్రాంత గా ఇంటరుమిడియేట్ తరగతి యుంచబడియున్నది. ఈ తరగతికి ఛార్జి సాధారణపు మొత్తం ఛార్జికి ఒకటిన్నర వంతులు వసూల్ చేయుచున్నది. ఎవరి మైళ్లను ఎక్కినా గాని మారము ప్రయాణము చేయవలసినది ఈ మొత్తం బండ్లలో మూడవతరగతిలో పోయినది కావున జరూరును అన్న వారందరు ఛార్జి మొత్తం యిచ్చియ్యెను ఈ బండ్లలో మైతర గతియును పోకతియు. అందుచే, ఈ తరగతిలో ప్రయాణము చేయవలసినది ఎక్కినా గానే యుండును. అయితే, ఒక్కొక్క బండిలో ఈ తరగతికి 2 లేక 3 ఆరణ్యములు ఉంచబడి యుండును. కొన్ని బండ్లలో ఒక ఆరణ్యము మాత్రమే యుండుటయు గలదు. గాన ప్రయాణికులకు చాలింత కష్టము ఏర్పడుచున్నది. ఇందుచేత, ఎక్కినా డివిజన్ ఇంటరుమిడియేట్ టిక్కెట్లను తీసికొనియు ఆనే పలు మూడవతరగతి బండ్లలోనే తరచుగా పోవలసినది గానుచున్నది. ఆ తరగతిలో నైనను చాలింత కష్టముండుటలేదు. కనుక రయిల్వే యధికారులు ప్రతిబండ్లనుండి ఇంటరుమిడియేట్ తరగతికి ఒక పూర్తి బండిని తీసికొని యిచ్చుట ఏర్పాటు చేసి ప్రయాణికులకు కష్టముల నంత మొందింతురగాక!

ఒక ప్రయాణికుడు.

IV
ఒక ప్రత్యుత్తరము.

ఆయా; ఆంధ్ర దినపత్రికలకు, చతువుమండ, ఒక సంవత్సరం, ఒక విలేఖరుడు ఒంగోలు పత్రములకు గూర్చిన జాబును చతువుమండ సంభవించినది. అందు మా పురవాసులకు ఎ. వి. వారాచలశర్మ గారిని గూర్చి అసందేహముగా వ్రాసియుండిరి. శర్మ గారు, గోపాలకృష్ణ పుస్తక భాండాగారమునకు కాగితకర్మలు, పీరు చిన్న వారకు, కాగిత, లేదా సంగ్రహము ఉన్నట్లుగా వ్రాయువారిలో ఉన్నట్లు పూర్వాలకు విలేఖరుడుగాను! శర్మ గారు, లేదా సంగ్రహము ఉన్నట్లుగా ఎక్కినా వ్రాసివారిలో మాట్లాడుతూలకు మారు దయచేసి తెలుపగలరా? ఏ పత్రికలలో తా మా సంగ్రహము చూచినా? వారు వ్రాసిన ఆ వార్తలను చదివిన, ఒంగోలు పాఠ లాభముగా? కాన పూర్వాలకు విలేఖరులు ఇచ్చిపెచ్చియున్న వ్రాసి పాత్రలకు మనస్సుల నాందోళన వలన వస్తువుగాక! మరల శర్మ గారి పుస్తక భాండాగారములో పని వారు జరగలేదనియు, అది గివారాకి పుస్తకములు ఇచ్చుటలేదనియు, వ్రాసిరి. ఈ భాండాగార మందరమును కనిన, కలకత్తా పీఠికా భావమునకు వచ్చునని వ్రాసిరి. ఇవియున్నాయి కేవల బంధములు. ఈ వ్యాగ్రహములు, ఇప్పుడు గ్రంథాలను గూర్చి గ్రంథాలులు, విద్యాగ్రంథాలు, శ్రీమంతులు, ఉపాధ్యాయులు తీసికొని చతువుమండ, శర్మ గారు పుస్తకములు ఇచ్చుటలేదని వ్రాసుట ఎంత సాహసము! ఇట్టి పిచ్చి వ్రాతలు వ్రాసిన శర్మ గారి కేమియు నష్టమురాదు. పాత్రలలాగా! మీటి యివ్వగల ప్రత్యుత్తరాల చతువుమండ గాక!

ఒక న్యాయవాది.

V
నియోగి మహాజనుల కొక విన్నవము.

ఆయా; ప్రతి సంవత్సరము నియోగి మహాజనులకు సమావేశము చుట్టూ చేసిన ముందుగా కొంతకాలము ఆచటికి పోయియుండి తగిన యేర్పాట్లను చేయుట వారుకయ్యె యున్నది. కాని ఈ సంవత్సరము వారు సంభవించిన దైవికములకు వివత్సరంవరకు చేరను, ఆస్పాస్యము చేరను వెళుటలేదు యందుగా ఆరులా పురమునకు వెళ్లెడి ఏర్పాట్లు చేసిన చేతులేదు. సభాభిమానులు గలవారను, సభాకార్యములందెల్ల ప్రజేతము పరిచయము అభివేక్షణ గలవారలను పలువురున్ను, వారి విషయములందు నన్నీ కార్యకర్తలను విశ్వమందుగాని తా మాదాసీతులము యుండుట వారు గల ప్రజేతలేదు యిది తలంచుచున్నాను. సభకునుండి నాక నేతులు పలు సార్లు అత్రములు వ్రాయుచున్నార.

కావున 10-12-13 నియోగి మహాజనులకు ఈ క్రింది గ్రహములను శ్రీ దీక్షితులకు గలవలయు యీ కార్యకర్తలను నిదివరకు వాహ్యము చేసి యున్న అ మ లా పురము నందుగా లేక మరొక ప్రజేత నుండుగాని న శ వాసులకున్న శ్రేష్టతను గలవలయు చేసే కత్తికొలది ప్రజుల్నించి జనులకు గా నిర్వహించువాడని విన్నవించుచున్నాను. చీరాల రాజును పోయిన సభలందు నియోగి మహాజనులకు కాత్రికపురమునకి సువిషయముగాని శ్రేష్టతను గలవలయు సువిషయముగాని చేయవలయుని విన్నయింపబడి యుండుట చేతను కాత్రికపురము నుండి కావున ప్రయాణమునకు ఆసాకర్యము గలవలయు. శ్రేష్టతను సముగల మార్గము లనెదని పలువురు మిత్రులు 1, 2, 3 సంవత్సరములందు సభ యందు చచ్చిండు చేతను ఈ మాన్యు ఆందోళన ఆ సందర్భము నుండునని తలంచుచున్నాను. కాత్రికపురము నందు జనపవలసిన 10-12-13 దీక్షితారాధనమును మాజీకు తాలూకా యందు ఇందులకు వారు జనులకు గా తాము నిర్వహించెదమని ప్రకటించుట చేత వారి కృతజ్ఞతను యిచ్చును.

వై. కోటిశర్మ శర్మ శాస్త్రి.

వీరవ్రాజు

ఇందు పురాతన భారతీయులకు ప్రతాపచక్రములు చక్కని శైలిలో వర్ణించబడినవి. వారి చిత్రములు గూడ కలవు ఇట్టి గ్రంథ మిదిగల కాంధమున ముద్రయింపబడి లేదు. మొదలవలయు 0-12-0 కాలికో టెంకు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రముల ముద్రయింపబడినవి. వలయు వారు:— శ్రీ పాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, 7, తిరువెట్టిపల్లి, మద్రాసు.

VI

వెద్దాపురము మీటింగు.

ఆయా; ఈ నెల 4-వ తేదీ పత్రికయందు వెద్దాపురములో మీటింగు అను పేరున ఒక వార్తను కొద్ది సంగతులు మాత్రమే వ్రాసి వాడు. అది బహు విశ్రాంతి మున మీటింగు. చూచి తీరవలసినదేకాని చెప్పినంతమాత్రము చేత బోధపడదు. అదివల కక్కడ జరిగిన గోదావరీ మండలసభకు భుక్తుకాగా మిగిలిన సామ్యము ఏర్పడుగా నుపయోగించవలసినదను సంశయము ఆగి చిందుట కిమిటింగు చేయబడినది. సదర మీటింగునకు 14 వరుల ప్రిథము ఇద్దరు వర్తకులు ఒక గయితును మాత్రము వచ్చిరి. మొట్టమొదట స్టీవన్ చావలి లక్ష్మీ వారాచల రావు గారు లేచి ఈ సామ్య ఏ యుద్దేశముతో వసూలు చేయబడినో అందుకొదనే యుంచవలెనో? లేక మొదట ఇద్దరు వచ్చిన రీతిని భుక్తు పెట్టవచ్చునో? అనేది యాత్రము యందుగా తేలికే తక్కిన యాత్రములు విచారణ చేయ వీలలేదు యిది పాడించి. మీటింగు ఇతరులకు సబబుగానే వచ్చినది. ఏమనగా, ఏ యుద్దేశముతో వసూలు చేసినా? అది నిమిత్తమే భుక్తు కావలెంటే, ఎవరును ఒక వైపును తీసుకయే యుంచవలెను. లేక యిద్దరు వచ్చిన రీతిని భుక్తు పెట్టవలెంటే, ఒక్కొక్కరు క్లుప్తము చే కావలెంటే లక్ష్మీ విలాస సమాజము, అన్నదాన సమాజము, వరములకు మాడ దానితో పాటు ఇతరులను యుండును. ఏమియు చెప్పలేక కొంతసేపు చర్చించి యీ యాత్రమును వోట్లకయియు వెట్లక వారిలో వారే ఆసనములేదని తోచి వీరినాడు. ఇంతలో మధ్యాహ్నము స్టీవన్ గారుకొ పొయింతురు కనిపెట్టిరి. ఏమనగా జిల్లా మండలసభ రాజకీయ సంబంధమున. వారి క్లుప్తము చే రాజకీయ సంబంధముగలది, గయక నియోగి సామ్య క్లుప్తము చే మాత్రమునందు (పరపరమ్యుని యిది తక్కిన సమాజములకు రాజకీయ సంబంధము లేదు గయక వారి మహిమ (పరపరమ్యుని యిది నుపపాడించి. స్టీవన్లు అందరును అంగీకరించి మీటింగు మధ్యాహ్నము చేసిరి. ఆహా! యెంత యాత్మ శ్రమ! వీరి క్లుప్తము ఇది వరలో రాజకీయ మునకు పలుకు ఏమి చేసినో, తక్కిన సమాజములు చేయని యెటులో వీరికి వీరికే తెలియవలయును కాని బ్రహ్మకై నమ తెలియవలగా? నా జోటి రయితు వాడు ఆరుగలవలెంటే, ఈ గ్రామములో తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు స్టీవన్లను ప్రెసిడెంటు స్టీవన్లు- ముగిసినవి కా నిల్చున్న స్టీవన్ల వైపునకు మెరు స్టీవన్లు- ఎటునుండి యెటునున్న నో అనేది భయము చేత ఎవరుకలగలేదు. మిత్రులారా! ఇటు వంటి కల్లను మీటింగులలోనే స్వల్పభాగము కోరుండుంటే, తక్కిన విషయములలో చేరే చెప్పనే?

ఒక రయితు.

VII

త్రిపురసుందరీ యువతీ విద్యానిలయును, బాపట్ల.

ఆయా; ఈ విద్యాలయము మన ముగ్ధజాతియందు అతి సహజముగా దైవమును మిక్కిలి ప్రార్థించి పడిన ప్రభు ప్రతిష్ఠాపనము. ఇది ప్రార్థించి పడి రామమును మాత్రమే యుండు ఇప్పుడిచ్చుట వివేకముగా యుండును చతువుమండలకు తన వసతులను సహజము గలగజేసిన పలువురికను జేరుటకు సిద్ధముగ నున్నది వెలిపియున్నాను విద్య సభ్యునింప వారుత లేమి వలస గాని శ్రీలకుందలి విద్య సభ్యుని గాంచుటకు యిచ్చును, ఆరకాతము గలగజేసిన ఆ విద్యాలయము శ్రీనివాస కృష్ణయ్య బొందగల దనియు దీనివలన వ్యక్తికరింపబడినది. ఇచ్చునీ విద్యాలయమును ప్రతిష్ఠించి దీనికే పాటుపడెడివారు తమ శక్తి సామర్థ్యములను వినియోగము చేయగలవారే గాని, భాష్యులు గారు. నెలచందాల మూలముగ కొండలు గుణాభ్యుదయి దీని బోషించుచున్నారు. ఆదర్శము ఇప్పుడుండెడి విద్యార్థులలో సహాయము చేయబడెడి కేవల స్వల్పసంఖ్యాకుల భోజనమునకు విద్యార్థి జీతమునకు మాత్రము యిచ్చును బాపట్లను. ఏర్పడుముగొద్ది కాలములో వీరి విద్య యు పారాజిక పాలకర్తలకు పదార్థ విజ్ఞానమును దేశచక్రమును మేళవించు విద్యగల పగునో అట్టి పథకమును నిరంతరముగ బట్టుటకు వలయు రీతిని బోధింపగలిగియుండుటను ఇట్టి విద్యాలయము దేశముల యాజమాన్యము క్రింద నుండవలయునే గాక రాజ్యాంగ నిబంధ

వలకు లోనై యుండిన ప్రయోజనములకు గలగదని వాయుభి
ప్రాయము- జేయుట యుత్సాహములను ప్రోత్సాహము
వలనను దీనిని సుమర్చించుట దుర్బలమైనవారు దీనిని సహించిం
పుడని దొరతనము వారిని బ్రార్థించెను.

దీని యాదర్శములను సూక్ష్మములకు, కొండవెంకట
నుబ్బయ్యగారి యూహాయందు మన ముద్విఘటించుచున్న
కారణానికేత మనకును భేద మిండుక ములేదు. కొద్దిభేదమెద్ది
యొనగల్గిన వారి యూహాపోహల కనుబొమకు చూపుల నన
లంబించుటకు సుదీయమిందుకైననులేదు. వామామాత్రభేదమును
పరిగణించక వా రిదివరకు జేసిన కృషిని వారియందుగల పరా
జోత్సాహమును, వారి కార్యముసంధానశక్తియును దీనిని
గూర్చి వినియోగించి యీ యంతరమును బ్రోచి కారణాని
కేతనమును వృక్షరాజమునుజేసి గ్రామాంతర కాదర్శములయొద్ద
రని గోచరున్నాము. కాలవిరోధమునకు కార్యము చెడును.
ఇనుమునందును మండిననే సమ్మెట చెట్టువలన సాగును. వారి
కొక్కరికే గాక వారివంటియువారగులందరికి నీవిజ్ఞానము.

చోరగుడి వెంకటాద్రి

VIII

బెజవాడ మోసగాండు

అయ్యా,
మావిజయవాటిక నుండు మోసగాండ్లగురించి నాచే
వ్రాయబడిన వ్యాసము మేనెల 2 వ తేదీగల చువ్రాను
మొలుపు, న్యాయుండియా వైదికపత్రికయందు, ౧౧ వ
తేదీ చువ్రాను బయిమ్ముపత్రికయందును ప్రచురింపబడినది.
ఈ మోసగాండ్ల వలన నుండింపబడుచారు విశేష మింగ్లీషు
రాని వర్తకము, రహితులు నగుటచే నాంధ్రపత్రికలకుండు
ప్రయోజన మెలగునని తలంచి వ్రాసుచున్నాను. ఈవిజయ
వాడ మోసగాండ్లకు మాతృకృపాము; దృవ్యాకర్షణమున
కును, ఇంద్రబాల మహేంద్రబాల విద్యలకును ఉనికిపట్టు.
ఇంద్రతిరప్పశ్రేష్ఠుండగు కంసాలశాలజాండోక్కరుండు కలగలడు
ఇతడొకరస్యభావముగలవాడుగాన ఆకలిదప్పిపథమున దగిలి
తప్పించుకొని సోవువా నుండెను. ఇతడు పయోజుభవిష
కుంభమువంటివాడు ఇతనికి నాలుకతీపు, లోన విషము పట్టు
భల్లూకపుష్టు. నొసలుబత్తుకు నోరుతోడెటు. ఈతనియధ్యక్ష
తక్రింద ఫోర్వరీపత్రికము, నిల్లులు, తప్పదస్తావేజులు సృష్టిం
పబడును. ఈచేతాతనిక్రింద కాకినీ, ధాకినీ గ్రామాలు నేక
ములుగలవు. వాన పల్లెలు, పక్కణియులు శోధించి భవా
పేక్షాభూతము సోకిన యీ వజ్రములను వెతకి, వారికి
ఆసారము బుద్ధులందు బుర్రాసృకులనియు, భవయంత్రులే
యనియు, వైభవమందు జేవేంద్రులనియు బోధించి, కటికి
వాడు భద్రకాలకు మేకను ఈ దుష్టానినయ్యనట్లు గొనివచ్చి
మొగ్గులాకూర్చుండెట్టి భూపముజేయుచు కాఫీ, టీ, ఉప్పు
మాపు మొదలగు భక్ష్య, భోజ్య, బోవ్య, లేవ్య పానీయ
ములు కడుపార పెక్కించి విందులచే దృష్టికొనింతును.
ఇందుచే వారు భూతానశ్చమి ముక్కువాడుగట్టిక యెద్దరకె
నకుచుకొనుచుండును. అంతట నేనోయొక వ్యాపారమునందు
దిసి కొన్ని జలగూర్యములు వెట్టుబడిక్రింద స్వీకరించి, కొలది
సూసములలో వెట్టెలయందు ధనము వట్టిపోగా ఇండ్లు, భూ
ములు, అగ్రహారములు తాకట్టుపెట్టిందిగా యెట్టిందిగాని
ద్రవ్యమును కొల్లగొందును. ఇప్పుడట్లు మోసగాండునకారనేకు
ల రహితులలోను, వర్తకులలోను, మార్కెట్లలోను, అగ్ర
హారకులలోను గలరు. ఆదితరలో రాదవిడ్డలకలె తింగుచు
ధనముచే దులతూగుచున్న వారినేకులు నేకు ధనము, ఇం
డ్లు, భూములు, అగ్రహారములుగ గోలయి మిణకరించుచు
విచ్చగాండ్రవలె తిరుగుచుండుట గాంచనేర హృదయ
కోశము పరిసరిండు! బగ్గి బండ్లు, కోమలెక్కి తిరుగువారు
ఈ యాసారములచేతనే దీని కొలదిడించులలో కోచిబండ్లు
విడివాడి జల్కూరుం డైక్కుటయు, పిదప కొద్దిడించులలో
ఎదుబం డైక్కుటయు తదపరీక్షింపకాలములో పొదవారులె
యొన్నాయలవలె తిరుగుట ను సందేహించుచున్నది. శ్రీనివాసు
ములగు నిండ్లు ఈ యాసారములచేతనే దీనినెద్దయ్య
వారికి పెంకియె గూబులు గూరుపున్నవి. పొదరావారు
వండుకు వీరిమూటలు సాగునీ రెండువంతులయొందుక వట్టు
మకాములజేసి చాలమందిని దోగించి చూచిగాని వీరమాయో
పాయములను సుమనోలకక పదివేలయావ్యములు ఖర్చుపెట్టు
కొని విఫలమనోంపులె యిప్పుడు దక్షిణదేశ దండయాత్ర
జడలిరి. ప్రతిదినము ఎవరికొంపలు కూలునో ఎవరు వీరి
కామాలముకురుకో యని ప్రజలు భయభ్రాంతులయి గుజ
గుజలు నోవుచు. మద్రాసుజిల్లాలు, మొలయరాజ్యము,
బెంగళూరు మొదలగు స్థలములయందు రహితులు, భవి
కులు వైసువాసించినమోసగాండ్లకు దగ్గరజేర్చక హెచ్చ
రితో సుచరింపవలయును. అందుకు ముఖ్యముగా కృష్ణా,
గోదావరి, గుంటూరుజిల్లాలయందు చుండువారు కడు జాగ్రత్త
లతో మెలగవలయును.

కాటూరి నారాయణస్వామి.

వృత్తాంత లేఖలు

సికిరి వ్రాసిన వార్తలు.

కాలమానసితి.

నవంబరు 6:- ఈమధ్యవృక్షములేవు. రెండుదినములు
గా నింగి కావమేములులతో కమ్ముకొని యున్నది. నీటి
దినుము జడిగాని భూమిని మేఘకాంతమైన యాకాశము
ను దిలకించి యీ పురజేమ్మగవును దీపావళిమహోత్సవము
జరగజేరకుండు చా. భ. తపశ్విరగారి భగవదగ్రహమువల్ల సా
నుకూలముగా జరిగింది.

గజ్జములకుండి పడి చచ్చుట.

నేటిదినము సాయంత్ర ముపుంటులకు వడిమ్మగ
వును దివాకొబహదూరు శేషుగాంగోపాల్ గారి రెండుగజ్జ
ములపండి యొక్కడితో పోవుచు హర్మమధ్యమున మార్కెట్టు
దగ్గర ఆటండికి కట్టబడిన రాకు గుజ్జములలో నొకవా.
కాబాబాటి క్రిందపడిపోయినది. గుజ్జపువాడు కల్లెజును తొల
గించుటకు ప్రయత్నంపలివెనుగాని వానిప్రయత్నము సఫల
ముగాకమున్నెపాప మొగ్గుజ్జము మృతినొందినది. గుజ్జము
విలవ ఘోరము వెయ్యిరూపాయలని తెలియకచ్చెడిరి.

ఆంధ్రప్రేక్షిస్తురు క్షబ్బు

రెండుమాసముల క్రిందట "ఆంధ్రప్రేక్షిస్తురు క్షబ్బు"
అనుపేరుతో నొకనాటకసంఘమును స్థాపించిరి. ఈనామము
కొండజిల్ల కొంచుక నుండేనామము పొదనూపుచున్నది. ఈ
నామమును ఒట్టివాడ యాంధ్రప్రేక్షిస్తురు క్షబ్బుపేరుతో
సమానమగు నొక కవిపుంగవులగులదే తెల్లంబయ్యెడిరి. అట్లు
యినచో నాకవిచామమరి నా ను ము కు వెల్లడించ సంఘ
సభ్యులు పార్థికును.

ఏలూరి వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషవినోదముండి)

శ్రీనాథుని వీధి నాటకము.

కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులు గారు.

నవంబరు 8:- కడపజిల్ల 19వ తేదీని రావులవాడగు
కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారి సాక్ష్యము ప్రభుత్వము
వారిపక్షమున పూర్తి అయిన పిమ్మట మద్రాసులో తరపు ప్రిడ
రు కూర్చా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు వాయిదా కోరుచు
మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద ఒక ఆర్డరు వాఖలు చేసి ఇట్లని నడిచిరి.
పంతులుగారిని సాక్షిగావేసికొనినసంగతి కాలవ్యవధి తేక
తొందరగా తెలియటచే సాక్షిని గ్రామపరీక్షచేయుటకు
తగిన సన్నాహముతో సంసిద్ధులమై యుండలేదనియు, వారి
ప్రవర్తనను, నీతిని గురించి రాజమండ్రి వెద్దాపురము మొద
లగు వ్యాపకాశాలయందు రజావుకాబడి వ్యాయాధీశులు
ఇచ్చిన తీర్పులు గలవనియు అసన్నియు వెట్టింది కొర్రవారి
సమ్మతిగాన వాఖలు చేసికొనుటకు రెండుమాసములయందు
వాయిదా ఇప్పించవలయు ననియు పార్థించిరి. తాము పంతు
లుగారి కిష్టములకుచే వారిని ఈ విషయమున కాగ్రహపరీక్ష
చేయజాలమనియు, మద్రాసు ఇండెలరై మరయొక వ్యాప
వాడిని ఏర్పాటు చేసికొనవలయుననియు మొదలగు కొన్ని
కారణములను జెప్పిరి మేజిస్ట్రేటుగారు చక్కగా విచారించి

12-11-15 తేదీనాటికి వాయిదా వేసిరి. వాయిదాదినము
నమిపించుచున్నది. ఏలూరుజిల్లాజమంతులు కలవరముగా
నున్నది. వెట్టుమంది పంతులుగారిని జేయు కాగ్రహ పరీక్షను
వివరముల వేచియున్నాము.

హిందూ యువజనసంఘము.

మహాముషి దయానందస్వామిల సాంకేతికకోత్సవము.
నేడవతేదీనాచార్యులును, అభినవకోత్సవము నగు
మహాముషి స్వామిదయానందల సాంకేతికకోత్సవము అది
పూడి సోమనాధరావుపంతులుగారి అగ్రాసాధిపత్యము
క్రింద ఆత్మింత జయప్రదానము జరిగినది. తత్సమయమున వారు
గోవిందరావుపంతులు బి.వి. గారు; స్వామివారి చక్రవర్తి
చియు, సి. హెచ్. రామమూర్తి బి.వి. బి. ఎల్. గారు దయా
నందల జీవితమునందలి ముఖ్యతకలను గురించియు వెల్లంకి
కృష్ణమూర్తి గారు స్వామివారు హిందూభాతీయ పునరుద్ధార
కుడు అనవిషయమునుగూర్చి యె మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహా
ద్యులుగారు, హితకాణి పుత్రికాధిపతి స్వామివారి మతభా
ములను గూర్చియు నుపన్యసించిరి. సభాసంతరమున సోమ
నాధరావు పంతులుగారిని వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి గారు కర్పూర
మాలాలంకృతుల జేసిరి. ఏలూరు (డిస్ట్రిక్టు) మనసము కే. వి.
కృష్ణయ్యులు బి.వి. ఎం. ఎల్. గారు సభాధ్యక్షునియ్యవన్యాస
మును చాల క్లాసుంది జేతభావలలోగూడ ఆంగ్లేయమునందు
వలె వాగ్ధరించుట గల వాయునందేహము నివృత్తియైననని
వెలవిచ్చిరి. మరియు ఆంగ్లములందు నూతనకావ్య మదయం
చినదనియు తన అరవజేతము వెట్టురెట్లు వెనకబడి ఆంధ్ర
క రమున నున్నదనియు జెప్పిరి. వీరు ప్రవేశపథక తప్పక కాల
మునకు వచ్చి సావధానముగా విని పూర్తి అగువరకును సభ
విడువరు. అరవలయినది వీరియభిమానమును జూడును.

ఒక వింత.

సభలు జరుగునపుడు కొందరు విద్యార్థులు బిలియా
ర్డుగడిచుండి కడలరు. కొందరు సభకువచ్చి యు. పదిమారులు
తేదీసోవును తిరిగివచ్చును అధ్యంతరములు కలిగింతురు. ఒక
వ్యాపకాది వసారాలో నిజముండి సభను జూచుచుండి
అయ్యాలోపలకు దయచేసి మున్న తానను సభిష్టించుడన,
తృణికారభావముతో గర్జించి వెడలిపోయెను. సకలకష్టములు
వడి సభలు ఏర్పాటుచేసి మహనీయుల రప్పించి యువజనులు
కష్టపడుచుండి విద్యార్థులకు ఇట్టివృత్తు తెంచుకో తెలియదు
వారికభ.

సోమనాధరావుపంతులుగారు దయానందవిజయమును
కడపజిల్లా ఆదివారము దీపావళికోసన వారికభగాజెప్పిరి. అనే
కులు వెద్దలు, విద్యార్థులు సభ నలంకరించిరి. రాత్రి ఆయ
నను డిస్ట్రిక్టుమనసముగారు వచ్చి పాతముగవిరిరి. దయానంద
చక్రము వినునపుడు అందఱుమను యభిరుచు, సుగోచమును
గలిగెను. ముఖమునందు ప్రతివారును ఆశుధారల గార్చిరి.

నిమ్మ బాతుధర్మ సంఘము.

ఈసంఘమువారి వారకాలల సంవత్సరకోత్సవము రావోవు
ఆదివారము సి. కృష్ణ స్వామి అయ్యరు బి.వి.బి.ఎల్. సభజిల్లా
గారిఆధిపత్యముక్రింద జరుగుచు చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహు
పంతులుగారు ఆదిపూడిసోమనాధరావు పంతులుగారు అయ్య
జేవరకాశేక్వరరావుపంతులు బి.వి. బి.ఎల్. గారు మొదలగు
ప్రముఖులు గానైయున్నారు. గొప్పవిచ్చిలులు చేరువగు
యిన్ని. నిమ్మ బాతులకుం దభిమానము గల గారు సభకు
రావచ్చును.

The Fascinating Perfume
OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వవాసనమును కలదు. ఆలోచనలో
సారాయి మొదలగువాటిముక్తి సంబంధము పొత్తు గాతేదు. వేతిగుడ్డలోగాని చొక్కాను
వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచిపెట్టెట ఒక వందనరకు మధ్యభావంబై యెంత ముఖమున
వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంతతాపభవించు ఇతర వాసనలు యేవేనియొడినా యీ
ఆటో దిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలువను. ఈనమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసికొంటును.

- బిల్ 1/2 (ద్రాము 1-కిరూ. 0.8-0
- 1 (ద్రాము 1-కిరూ. 0.12-0 2.5 గార్బూ. 0.4-0 ప్రత్యేకము.
- 1/2 అవున్సు 1-కిరూ. 2.0-0

ట్రెస్టోదిల్బహారు సుగంధకాము ఒకటికే వెల 0-1-0.

బిటినియనస్సను ట్రెస్టోదిల్ బహారు మేరుకు పరీక్షించి తిరుగుతెను. ఈ సుగంధ క్రమము ప్రతి మహానుభా
గొప్ప గొప్ప మేరుకుల చుకాములలో కొరకును. అట్లు కొరకయెడల సోదవిజెంట్లు
సోదవిజెంట్లు:-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 19వ నామాయరీరు, బొంబాయి.
మద్రాసు విజెంట్:- కుమాతా పునమత్తెమ్ మూర్తి, నెం 23, వైసబహాద్ శోక, బ్రూగడిసూపా, ఆద్రాసు

లాహోరు రెండవ కుట్ర కేసు.

ఈ నెల 9వ తేదీన మరల మూలసింగు సాక్షియైన కుట్ర జరిగినది. మియన్ మిర్ వద్ద నైస్యములకు రాకపోయిన ముగ్గురు ఆరెస్తుచేయబడినది ఇతరులచే వెళ్ళు. మరియు కార్యమును వాధాసింగు నుండఁగింపు లాల్సింగులు మియాను మిర్ గురుద్వారమున కారట వేచియుండుట నీతికా గాంచెను. తరొకనాడు గురుమంగల్ గారి గురుద్వారమున కొందరు మనుష్యులుండుట నీతికా చూచెను. వారిని నుండర్ సింగు ఉండెను. వారిద మూల్ మున్నగువారి తోగ్గలము, పుజులు దొరతనమువారి కెదురు తిరుగు పద్ధతులు మున్నగువానిని నుండర్ సింగు చదువుచుండెను. తమ బలములగుర్చి లాల్ సింగును పుష్కలంప వేలకొని యు ముగ్గురు తాను గూర్చి గలవని లాల్ సింగు పుత్రులైన మొదలము. ఆయుధసామగ్రి జరిపెట్టలేక పోతెరు మూల్ సింగు ఎకవారితో 7 నవంబరు నెలలో గుట్టుముట్టు జీవలు లేక తీసికొని వచ్చితిరని లాల్ సింగు పరిచాసించెను. గాధర్ ఉద్యమముయొక్క మందగము నకు తన్ను సంతృప్తిపరచుచున్నది వాధాసింగు నుడిచెను. ఈ సమయముననే అబ్దుల్లా అతని కలసికొని తెలి గాగ్గి తీగలను కొనికీసితెరు అతనితో చెప్పెను. పుష్కలంప కుట్టుపు దళసానునకు వచ్చి మహమ్మదువాను మిష్త్రిచే వాచుచే యిందుటకు సాక్షియొక్క పిస్తోలునిచ్చుకొరెను. మహమ్మదు వాను మిష్త్రి ఆ పిస్తోలును వాచుచేయ నిరాకరించెను.

లాహోరులోని జలామరునోటలలో బాంబు ప్రేలుటకు గూర్చి ప్రవేశించుసాక్షి నడిగెను. ఇరువురు గాయములు తగిలినవారి తనకు తెలియవచ్చినది సాక్షి యాతనితో చెప్పెను. అందువై ఆ బాంబు మొదటిపార్టీవారి దుము నీటిలో పడుటచే మిక్కిలి హాని నొసరింపలేకపోయె ననియు ప్రవేశించు అనెను. బనవసింగు సోవారుకు తానే బాంబులచేయు విధానమును నేర్పితినికూడ ప్రవేశించు సాక్షిలో చెప్పెను. బనవసింగి వృత్తాంతమును తమవార దృఢపరుచెను. అంతేగాక ప్రవేశించు అబద్ధిపదనియు, అతని కేమియు తెలియదని మన బనవసింగు పలికెను. ఎట్లయినా ఇతడు దైవమైయు చేయుటను నేర్చుకొనెను. కాని పూర్తిక నేర్చుకొన లేదు. 1907లో సులూ మేసెలలో పటాలము మియనుమిగుండి మార్చిచేయబడెను. పటాలము మార్చుకొనవలయు బుద్ధసింగు కొన్ని పుగల్గుచాక్రముల పలికెను.

ముద్దయలపత్తు పుత్రువాని కాగ్రునుపరీక్ష చేయ సాక్షి ఇట్లు తెలియజేసెను. పంజాబుపార్టీవారి వాయకల పేరేమియు నేనువినలేదు. వారోదయాల్ భగ్ వాన్ సింగు, గర్ బెసింగు గార్ల పేర్లమార్చి మి వింటి. దాగ్ మహి నైక విచారణము లో నేనొకసాక్షిని కాదు తెలిసిన విషయములన్నిటిచాలకళ గలగ నేను భారతీయనైకోద్యోగులకు తెలియజేయుచుంటిని. ఆరెస్తుచేసినపదం వీటిని ఆంగ్లభాషియులకు నైకోద్యోగులకు తెలియపరిచితిని. నిజముపలికెన తుమియుమని వాదనమున ర్చినవారలలో కెప్తాను కీనుగాడు ప్రథములు.

పిమ్మట గండసింగు అనుసాక్షి విచారించబడెను. గుట్టుపుదళముల కనిపింపరాదు నందు మియానుమిర్ కృతాన భూమియును సమాజము జరుగునని లక్ష్మణసింగు తనతో 1907లో ఆగ్నేయనెలలో చెప్పెననియు, అప్పుడు సమాజము జరిగినదనియు ఆసమాజమున కెందాండి నుమారు 10000 మంది లాహోరునకు వచ్చిచేరుదనని సచ్చసింగు చెప్పెననియు లాహోరు నైస్యకముల నేర్పబడుటకు నియమింపబడిన ఆసామిరాకాబువులకు నీచున్నగు అంశములు సాక్షి తెలియ పరచెను. సచ్చసింగు తనగాగ్రునుండి వచ్చినపదం తిరుగు వాటునకు నవంబరు 10 లేక 12 తేదీని తిరుగువాటొకర్చు బడునని చెప్పెను. కొన్నిదినములైన పిదప లక్ష్మణసింగు బసలో నొకసమాజము జరుపబడెను. ఆచటికి వెంకట్రాంధ్రు గుట్టుపుదళ నైకోద్యోగివచ్చెనని. (సాక్షి వీరిపేర్లను వివరించెను.)

పిమ్మట వాధాసింగు, నుండర్ సింగులార సింగులు గుట్టుపుదళముల మాడ బోవుటయు గురుమంగల్ గారి గురుద్వారమునద్ద జెయిన దేవాలయమున జరిగిన చర్యయు అది గాగల విషయములు సాక్షి తెలియజేసి నైక సాక్షుల సాక్ష్యమును ధ్రువ పరచెను.

పురాన్ సింగు అను మరియుక సాక్షి విచారణమునకు పిలువబడెను. మియన్ మిర్ గుట్టుపు దళ నైస్యములలో కుట్ర పొగొంభింపబడి అభివృద్ధి జెందుటయు తన పటాలము లోని నైకోద్యోగ కొందరును గాధగ పార్టీ వారికిని ఉండు పట్టి సంబంధముయొక్క వివరములను పురాన్ సింగు తెల్లడి చేగా. ముష్టిదగ్గ సాక్షి తెలియజేసిన అంశముల బలపరచెను. విప్లవము కలుగునని అనుమానము నైకోద్యోగులకు కలగగనే వారు ఆరెస్తులను తరువేరుచేయుటకు పంపించిరి.

ఈనెల 10వ తేది ఉదయమున ఆ ప్రావరు పురాన్ సింగుసాక్ష్యము చూగినెను. కిర్పాల్ సింగు, లెహాసింగుల చంపుటకు చేయబడిన ఆరెస్తులను హిరసింగును తాను మాడ బోవుటయు మొదలగువృత్తాంతము నతడువివరించెను. తాను చీనాజేతమునకు పోవినయొ, అక్కడినుండి ప్రాస్తుకు పంపబడి తిరిగి బర్మాకు తానువచ్చి ఆంగ్లదొరతనమువారికి వ్యతిరేకముగ ఉపవ్యాసముల నిమ్మట ప్రారంభించితిని హిరసింగు సాక్షిలో చెప్పెను. బర్మావారు తిరుగువాటుచేయుట కంగీకరించిరి. తమవారి హిరసింగు పంజాబునకును సాదచారియై పోయి ప్రజలతోగల వాటొనర్చునటుల బోధించుచున్నాను. ఏర్పాటులన్నియు జరుగువరకు నీవు నీకటాలమున నెమ్మదిగవని చేయుచుండుమని హిరసింగు గాతనితో ననెను. విజేతముండి వచ్చి వారు రాజధానియగు లైసట్టి సిమ్లల జంపు పనికి పూనుకొనిరి.

మియాను మిర్ లోనుండు తన వార్టీలోని యొకని గృహమును మూడు బాంబులు చేయబడినది. కొల్ లోల్ పట్ కిట్టునకుండు వినుపనారిపై పరీక్షార్థ మొకబాంబు ఉపయోగించబడెను. వీరిద్దరు నింక రెండుబాంబులు మిగిలినవి. ఆసమయమున ఆ ప్రావరు పటాలము యుద్ధ రంగమునకు పోవలసినదని అనుజ్ఞ అయ్యెను. ప్రత్యేకముగ రెండు బాంబులను రెండు వెట్రెలలోనుంచి ఆ ప్రావరు తన పటాలములో పోయెను. మార్చున నొక బాంబు ప్రేలినది. అందువలన ఆ ప్రావరు న సనసింగులు ఆరెస్తు చేయబడిరి. ఆసమయమున బ్రంతులను పై బాంబును తీసికేసి ఆరల పార జేయవలసినదని ఆవెట్టె తాళమున ఆ ప్రావరు ఒక నైపున చేతి కొనగెను ఆ నైపును దా ప్రకార మొనరించెను. తాము దైని మైట్ను తయారుచేసితి మనియు గాని అందుకు పరిచేసింది. కాదని ఆ ప్రావరు చెప్పెను. బాంబును ప్రేలిన బాంబునుకల్గులను 4 ముద్దులను ఈతడు పొలిపట్టెను.

పిదప ముద్దయలపత్తు పుత్రువాని యీతనిక్రాను పరీక్ష యొక్క ఆ ప్రావరిట్టు చెప్పెను. మెగ్గరిసింగునకును వాయును చాలసంకల్పముకూడ పరిచయము కలదు. బాంబుల చేయుట లక్ష్మణలో నొకబెంగలివానివద్ద నేర్చుకొంటి నని యితడు వాతో చెప్పెను. నేనును గాధర్ పార్టీకి చెందియుండుటచే నై అంశమును నైకోద్యోగుల కెంగింపనైతిని. జర్మని బెజుచిస్సానము కాబూలును కురించి హిరసింగు చెప్పిన అంశముల ఫాజరసనసింగులతో చెప్పితిని. వీరిరువురును హిరసింగును మాడబోయిరి. మా పటాలమునకు చెందిన మహారాజ సింగునకును వాయును విశోధము లేదు.

సాంధ్యగారు పుష్కలంప సాక్షి యిట్లు తెలియజేసెను. పంజాబులోని గాధగపార్టీకి మూలసింగు వాయుకు దని వాయు తెలియవచ్చెను. ఆ ప్రావరు బల్లంత్ సింగు వాసోదరుడు. ఫాజసింగు వాసోదరుడు కాదు. కిర్పాల్ సింగు ఫాజాసింగులు సహోదరులు. పాజాసింగు ఆరెస్తు చేయబడెను గాని అత డీకేనులో ముద్దయకాదు.

వాచాబూలుమున తెలియజేసిన గాధర్ సంజేతమును, పుష్కలంప మగపరచిన ప్రతియు ఒకేటిని ఉన్నది. ఆరెత్తి ఇది అరుకా అను విషయమును నేను నిర్ధారణముగ చెప్పలేను. వారోదయాల్, వాగ్గాల్ ఉల్ల, భగ్వానసింగులకు నేను చూచుటగాని వారివద్దనుండి వాయు ఉత్తరములు వచ్చుటగాని జరుగుట లేదు.

ఈవిషయమున కపురాన్ సింగు అను బాంబునై కేనును దొరతనమువారి వ్యామనాది రద్దుపరచెను. ఈబాంబు మర్త్యులతో కలసియుండెను వీనివై కేను అతిబలమైన వైసను బాలాదకులచే రద్దుపరచబడుచున్నది వాయు నెలవిచ్చిరి. ఇంతేగాక ఈతని క్రయమార్గమునకు గొవనమ్మట కతని తండ్రితో నేగ్గాటులు చేయబడుచున్నది. కొద్దివారు కపురాన్ సింగును విడుదలచేసిరి.

పిమ్మట లాన్సు డఫెరారు వనవసింగు సాక్ష్యమిచ్చెను. కొద్దిగానన్న కొందరు ముద్దులు పొలిపట్టెను, తన పటాలమునకును గాధర్ పార్టీకి ఉండుపట్టి సంబంధమును, తమలో తిరుగువాటు ఉద్యమముయొక్క అభివృద్ధినికను సుమగ్రితవివరించెను. బల్లంత్ సింగురాకతో తిరుగువాటుచేయు తలంపు పొగొంభి మయ్యెను. గాధగపార్టీ వారికి అమితముగా ఆయుధములు వచ్చియున్నవనియు, నింకను రాకున్నవనియు ఈతడు చెప్పెను. వై వివరింపబడిన కర్రి వెట్టగోని బాంబు ప్రేలుటకుగూర్చిన వివరముల వనవసింగు తెలియపరచెను. ఈవెట్టె పుగ్గమును తనజే అనియు దీనిని తాను పురాన్ సింగున కిచ్చితినినని సీతడుచెప్పి, తమ యుద్ధమున ఆరెస్తు చేసినవృత్తాంత మాత్రము కొద్దివారికి విన్నవించెను.

నెల్లూరు విద్యార్థి సంఘము

విద్యుటి సామంతులమున వైసంఘపురస్థులు ఈసంఘ కార్యదర్శులను, కొకాధిపతినియొక్క కొంటకుగాను పచ్చపు కళాశాలలో 11-30 గంటలవ్యవధిగా. మ-గా-శ్రీ యజ్ఞ. శ్రీనివాసాచార్యులవారు సభకు అగ్రాసవాధిరత్వమును వహించును. పి. ఆన్. తిక్కనగారు, మన్నేపల్లి శ్రీరాములుగారు కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి. పురుగు నెంకట నుబ్బుగావుగాక కొకాధిపతిగా నెన్నుకొనబడిరి. తర్వాత కళాశాల కొకరినంతున యొకకమిటి యేర్పరచబడినది. ఆంగ్లసంఘముగా మాన్యుబడిన యుత్తరసర్కారుల సంఘము లో చేరుటకు ఆ అంశవలెనని ఒక సభ్యుడులేది హెచ్చరించెను. అయితే ఈఆంగ్లసంఘమును గురించి యొకరిద్దరికే తెలిసి యుండుటవలనను, నెల్లూరు విద్యార్థులందరు వచ్చి యుండక పోవుటవలనను, దానిమీద చచ్చ నిలవజేయబడినది. పలుగురు మాట్లాడినమాటలను పట్టిచూడగా నెల్లూరు విద్యార్థులకు ఉత్తర సర్కారులవారు చేసినది సమ్యక్తముగా చున్నటుల తోచలేదు. అక్కడికివచ్చినవారిలో నొకరిద్దరికప్పు ఉత్తరసర్కారులవారి సభలసమాచారమే యెవ్వరికి తెలియదట. అందుచే వారలు దా నిగురించి చచ్చి పులేతనకొనిరి ఇప్పటి వైసను ఉత్తరసర్కారులవారు ఇతర మండలములవారికి తగువిధముగా సభలకుకుది. ముందుగా తెలియపరచెదని కొరుచున్నాము. — నెల్లూరు విద్యార్థి.

వంగరాష్ట్రమునకు వి. కొండరకు పిల్లవరొసగుట.

ఒక విశోపాశీ యుపై కేసు

కలకత్తాలో నెంటర్ పోలీసు కొద్దిలో ఆల్ ఫేర్డ్ గాజ్ గారిపై దాఖలుకాబడిన కేసువిచారణము 1907-08లో తేదీని మరల పొగొంభింపబడెను. విజయ చంద్రియర్, సచ్చివానంద, రాధికగంటలి అను యువకులకు మాజు పిస్తోలులధ్యపడుట కెత్తు సహాయమునంచేసిన యాతనిపై దోషా రోపణ మొనర్చుడిన-పి-ల-వాస్తవ ఉండును. పుత్రులు తన ఆస్తులై యుండిగా ఆ విచారించక ముద్దు వీరలకు కొక రికార్డునిచ్చెను.

కేసువిచారణ పొగొంభమున దొరతనమువారి వ్యామనాది హత్యలుగాగు ఇట్లు నుడిచిరి. “రెండవ ముద్దులు ఆగ్నేయనెల 15వ తేదీని ఎ-సి. కుంకు కంపెనీ వారివద్దనుండి 85 రూపాయలకు 8272 నెంబరు గల మాజు పిస్తోలును కొనెను. 29-9-15 తేదీని నడిచూ జిల్లాలోని పిల్లవరలో బాదిపోటు జరగెను. 17-10-15 అదన- 6 ఆయుధములు నొరకినవి. వీలలో 3 మాజు పిస్తోలు. ఈ యాషిటిగోను ఆగ్నేయనెలలో రొడ్డాకంపెనీవారివద్దనుండి దొంగిలించబడిన పిస్తోలు రెండు. తిక్కనది 11-8-15 వ తేదీని ముద్దయ కంకు కంపెనీ వారివద్ద కొనిన పిస్తోలు. పి-ర నెన్ను గారి కలవన తెలుపబడిన అర్థములచే పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుబద్ధ గారు ముద్దులని పుష్కలంపక తన్ను కలసికొనిన ఇరవైన కీ పిస్తోలులన్ని వేసివిన ముద్దయలమరిడెను. వై వివరింపబడిన ముగ్గురు యువకులు పిల్లవర బాదిగోలు కేసు సంబంధమున పోసాములో ఆరెస్తుచే యుడిరి. అప్పుడు వీరివద్ద నొకమూల యుండెను. దాలో 3 మాజు పిస్తోలులు, 3 రికార్డులకు ఒక తెరచాపపుడ్డులు ఉండెను. వీల కదిని చాటుటకు గాను పడనవారివద్దనుండి బంతుకల తీసికొని పడనతాలూకు తెరచాపపుడ్డుయే యామాటయం యుడినది. అని హత్యలు గారు చెప్పిరి.

పిదప ఇరవైన కేసుపై నెస్తి న్యాయకు బద్ద డిప్యూటీ కమిషనరు హేమంత కుమారదాస్ నుగు సాక్షులు విచారించబడిరి. ఈకేసు ఈనెల 24వ తేదికి పాడిగింపబడెను.

భూకంపములన ప్రాణనష్టము కలుగుట: — ఈ నెల 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలు వాటిస పిమ్మట పంజాబులోని సామ్రాజ్య కొద్ద 6-7 గు కొక మాటని క్రవ్యమండిరి అంతలో ఆంధ్రకముగ వారు నిలబడిన భాగము దిగబడి పోయి వారందరు పూడి పోయిరి. వారిలో నొకడు మాత్రము సగమువరకు దిగబడినందున గానిని వైకి తీసిరి. కాని తిక్రన వారందరు చనిపోయిరి. భూకంప మచట కనబడలేదు. కాని పిమ్మగా ప్రకటింపబడిన వార్తలన నా సమయమున నిమూకు 5000 మైళ్ల దూరమున భూకంపము కలిగినది.

విషయ సూచిక.

జాబులు	2
వృత్తాంతలేఖలు	3
లాహోరుకు ప్రత్యేకము	4
ప్రధాన వ్యాసము	
స్వరాజ్య సంస్థాపనము.	5-6
విరోధ మహాసంగ్రామము	
విదేశ కంట్రీవార్తలు	7-8
మద్యపానము	9
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	10-11-12
జపాను చక్రవర్తి కట్టాభిషేకము	13
వృత్తాంతములు	14
కాకినాడకు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 11-వ తేది

గురువారము

స్వరాజ్య సంస్థాపనము.

స్వరాజ్యసాధన సాంఘికము యుద్ధమువలన నతివేగముగ వ్యాపించుచున్నది. యుద్ధము వలన గలిగినది గాదు. హైందవజాతీయసభ ప్రథమమున బొంబయినగరమునందు 885వ సంవత్సరమునందు నూడినపుడు మహాసభాధ్యక్షుడు ఉమాకాంత బాపర్జిగారు “హైందవులు యూరపురాజ్యముల సంస్థాపనల ననుసరించి పాలింపబడవలయు నని కోరుట రాజభక్తికి విరుద్ధము” గాదనియును “పాలనా విధానము విశాలము చేయబడి ప్రజలకు నియతమైన స్వామ్యత్వము పాలనమునందుండవలయు” ననియును చెప్పియుండెను. భారతవృద్ధ పితామహుడు దాదాభాయి నారోజి రెండవ తొమ్మిదవ ఇరువదిరెండవ సభల కధ్యక్షులైన వహించుచు కలకత్తాసమావేశమునందు “సమస్తరాజ్యాంగదర్శములు స్వపరిపాలనమునందు సమన్వయించు చున్నవి. స్వపరిపాలనమే తగినసాధనము. ప్రధానమైన ప్రతిక్రియ. స్వపరిపాలనము మన యాశయముల పూరణమునకు సాధనము, బలమునకు మూలము, బెన్నత్యమునకు సోపానము” అని సంబోధించెను. ఇరువది తొమ్మిదవ మహాసభకు సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు “భారత ఖండము సామ్రాజ్యమునందు స్వపరిపాలనము గల రాజ్యముగ నుండవలయును” అని చెప్పి యుండెను. ఆ మహాసభ కధ్యక్షుడు భూపేంద్ర నాథబోసుగారు “సంయుక్త పరిపాలనా రూపమైన స్వరాజ్య స్థాపనము గావలయు” నని సంబోధించెను. అయిదవ ఇరువది యాతనసభల కధ్యక్షుడు సర్. విలియం వెడ్డెరుబరను “భారతఖండమునందు స్వరాజ్య నిర్మాణమున కవసరమైన సాధన సౌకర్యము లున్నవి. ప్రాచీన సాగరకత గలదు. ధర్మాసక్తులైన ప్రజలు గలరు. విజ్ఞానము గలదు. .... ప్రజలకు శిక్షణ మనసమైనది చిరకాల శిక్షణ మనసము గాదు” అని సంబోధించెను. జాతీయ మహాసభయొక్క ప్రారంభ దశయందు రాజ్యాంగసంస్కరణములను జేయుటకై నివేదనల సంపుట యాచారమైనది కాలక్రమమున స్వరాజ్య స్థాపనము హైందవ ప్రజలకుగల పరాధీన రహితమైన స్వత్వ మని జాతీయ మహాసభయందు

ప్రతిపాదితమైనది. యుద్ధమారంభమైన తరువాత నీ మతమునకు బలము కలిగినది. హైందవులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంరక్షణకు వలె చూపెడి త్యాగము లేదను నపనింద సమసిపోవుటకు సందర్భము లేర్పడినది. హైందవుల రాజభక్తిని శంకించుట కలదు. లేకపోయినది. హైందవయోధులు రణరంగములందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంరక్షణార్థమై ప్రాణములను సమర్పించుచున్నారు. హైందవ ప్రజలు సామ్రాజ్యసేవకు గాఢమైన స్వామిభక్తి కలవారై సకలవిధములను సామ్రాజ్యమునకు సహాయము చేయు సమర్థులు. బ్రిటిషు ప్రజలకు హైందవులపట్ల విశ్వాస మేర్పడినపుడు స్వరాజ్య సంస్థాపనలను బడయుట కష్టసాధ్యము గాదు. యుద్ధాంతమునందు భారతఖండము పూర్వతగిన స్వరాజ్య వ్యవస్థలను గురించి తీవ్రమైన చర్చలు జరుగుచున్నవి. ఆ విషయమై యుద్ధము ముగియక మునుపు చర్చించుట యసంగతమని యాంగ్లమతాభిమానులు వాదించుచున్నారు. కాని ఈ యాశయము నూతనము గాదనియును, ముప్పదేడ్లుగ జాతీయమహాసభ కోరెడి యాశయమనియును, భారతమునవచ్చినపుడు పేషించుట తగినపని యనియును హైందవజాతీయాభిమానులు వాదించు చున్నారు. స్వరాజ్యస్థాపనము వాంఛనీయమును సాధ్యమును నని నమ్మినపుడు దానిరూపనిర్మాణములను గురించి చర్చించుటవలన హానిగలుగునని నమ్ముటకు వీలు లేదు. చర్చవలన లోపాలోపములు వెల్లడియై నాయకులకును పాలకులను ప్రజలకును స్థిరస్థిరాభిప్రాయము లేర్పడి భేదభావము సమసిపోగలదు. ఈ ప్రక్రియను సమర్థులకు ఆనిబిజెంటుగారు స్వరాజ్యసమితిని (Home Rule League) స్థాపించి విశేషమైన ప్రయత్నములను చేయుచున్న విషయము సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. బీజెంటుగారికి గల పట్టుదల ప్రజ్ఞ వ్యవహారనిర్వహణసామర్థ్య మసామోద్యము. తదనుకూలమైన సాధనసంపత్తియు నూపెకు గలదు. పలుకుబడి, విశ్వాసము, ద్రవ్యము, కార్యపరాయణత్వ మూపెకు గలవు. ఆ సాధన సౌకర్యము వినియోగించి దేశమునందు స్వరాజ్యలాభ భావమును వ్యాపింపజేసి యుద్ధాంతమునందు స్వరాజ్యశాసనమును నిర్మాణము చేయించవలయు ననునాశతో బీజెంటుగారు పనిజేయుచున్నారు. ఆపెకు సహాయభూతులుగ నుండుటకు సర్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, దాదాభాయి నారోజిగారు ప్రభుత్వము లంగీకరించెను. కాని హైందవ జాతీయ మహాసభయొక్క లండను శాఖ కధ్యక్షులైన సర్ విలియం వెడ్డెరుబరను బీజెంటుగారు స్థాపించ సమర్థులైన స్వరాజ్యసమితికి లండను శాఖాధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరించలేదు. సర్ విలియం వెడ్డెరుబరను నిరాకరణము దురభిప్రాయములకు గారణ మగుచున్నది. స్వరాజ్యస్థాపన మనసరమని వెడ్డెరుబరనుగారికి నిశ్చితాభిప్రాయముగలదు. స్వరాజ్య ముం వెట్టిడి, సంస్థాపనార్హు లెవరు, సమయమెప్పుడు గలుగునను నను విషయములందు భిన్నాభిప్రాయములు గలవు. బీజెంటుగారు స్వరాజ్యవ్యవస్థయొక్క ఇంకను బహిష్కరణము గా లేదు. సర్ వెడ్డెరుబరను సర్ కృష్ణగుప్తగారు సామ్రాజ్యవాదమును బ్రకటించిరి. ఆ విషయమై అభిప్రాయ నిర్ణయము చేయబడినను శాంతిసావిత మగు వరకును వ్యవహార నిర్ణయమును జేయకుండుట యుచితమని వా రభిప్రాయమును చెబుచున్నారు. వెడ్డెరుబరనుగారు స్వరాజ్య ప్రధానమునకు మూలము రాజ్యాధికారము ప్రజా ప్రతినిధుల వశముచేయుట, పార్లమెంటునందు హైందవ ప్రతినిధులను జేర్చుట, శాసన నిర్మాణ సభలందు దనధికార సభ్యుల సంఖ్యను పెంచుచుట, గ్రామపంచాయతులను మండల సభలుగా స్థాపించుట, కార్యనిర్వాహక సభలందు పౌరసేవ్రావ్యోగుల ప్రవేశమున కవకాశము నియమించుట, హిందూ దేశమంత్రీసభయందు మూడవ వంతు ప్రజాప్రతినిధు లుండుట మొదలగు సంస్కరణములను సూచించిరి. కార్యనిర్వహణమునకు శాసననిర్మాణ సభలలోని యనధికార హైందవసభ్యులను లని వెడ్డెరుబరను కృష్ణగుప్తగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

స్వరాజ్య ప్రధానమువలన నితరసంస్కరణము లన్నియును సవితర్మితముగ లభింపగలవనట సత్యము. ఆ విషయముపట్ల బీజెంటుగారికిని వెడ్డెరుబరనుగారికిని విశేషాంశము లందు భేదమున్నను సామాన్యాంశములందు భేదము లేదు. కార్యనిర్వాహకులను నిర్ణయింపవలసి వచ్చినపుడు హిందూ మహమ్మదీయసమన్వయ, యూరపీయును భారతీయసమన్వయ పుట్టుచున్నవి. ముప్పదేడ్లుగ జాతీయమహాసభ రాజ్యాంగ సంస్కరణమునకై పాటుపడుచున్నను హిందూ మహమ్మదీయులకు, మితవాదులకు జాతీయులకు సంయోజము గలుగలేదు. స్వరాజ్య సమితి జాతీయమహాసభకు ప్రతికూలముగ జనించేయక పోయినను జాతీయ మహాసభకు శాఖగ నుండక ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వముతో బనిచేయుట బీజెంటుగారి మతము. ముప్పదేడ్లుగ స్వరాజ్యదర్శమును సంబోధించు చున్న దేశీయ మహాసభ గలదు సభాదర్శప్రాప్తికై పాటుపడెడి నాయకులు గలరు. వారి సంయోగము లేకను ప్రత్యేకించి బీజెంటుగారు చేయుచున్న సంస్థాపన నిర్విఘ్నముగ సాగు నని నమ్ముటకు వీలులేదు. జాతీయ మహాసభ చిరకాలస్థాపితము. స్వరాజ్య సమితిస్థాపితముగానున్నది. ప్రత్యేకవ్యక్తిగల రెండు సభలను స్థాపించుట కలహములకు వివాదములకు గారణము గావచ్చును. జాతీయ మహాసభా నాయకులకును జాతీయ వాదులకును సూరతుసభ నూడిన సమయమందు గలిగిన విషయసమన్వయ తిరిగి జాతీయ మహాసభకును స్వరాజ్యసమితికి సంభవిండుట కవకాశ మేర్పడవచ్చును. సుంత్రాంగమునకును రాజ్యాంగ పరిష్కానమునకు విశేషభేదము గలదు. సుంత్రాంగమునందు స్వోత్కర్ష ప్రతిబింబితము. విశాల దృష్టి సంకుచితము. పక్షవాద మధికము. రాజ్యాంగ పరిష్కాతలందు స్వాభిమానము సామన్యము. విశాలదృష్టి విశేషము పక్షవాద మల్పము. అ. బీజెంటు గారు స్వరాజ్యభావవ్యాప్తికై చేసెడి పరిశ్రమను భారతీయులు కృతజ్ఞులు. ఆపె సంస్థాపించుచున్న స్వరాజ్యసమితి జాతీయ మహాసభ కనుబడియుగ నేర్పడిన కలహములకు గారణములేకను దేశసేవకులందు సంయోగ మేర్పడి కార్యసిద్ధికి సాధనముగ నుండగలదు.

అంశము నవవిధము 11. — అక్కడ పాము కమ్మి ఇంటి
 చేతను ముక్కు అదవి కలసి యొక సుఖముగ నేర్పడి
 ముగ్ధ వ్యవహారములు గమనించు కలగ నమ్మి వరి పొంద
 మోటు (పజల) పుష్పము అనియును గాన నూనిది.

విరోధా మహా సంగ్రామము

ప్రభుత్వములవారి విధానము - ప్రభుత్వసభలో చర్చ జరుగుట.

గిల్ల హాల్ లో సభ - మంత్రుల విజయనిశ్చిత ప్రచంగములు.

80,000 మంది బల్లెరియా సైనికులు హతులగుట.

3,00,000 మంది మిత్రమండలివారి సైనికులు సలోనికాలో దిగుట.

బాల్గూరాష్ట్రములో మిత్రమండలిసేనలు ముఠా - ఇవట హెచ్చుగా జరుగునని తెలుచుచున్నాడు.

జపాను చక్రవర్తిగారి పట్టాభిషేకము - కలకత్తాలోను బొంబాయిలోను వింతులు నువ్వ్యాసములు జరుగుట.

ఇంగ్లండు

గిల్లహాల్ లు విందు.

అస్మిత్తుగారి ప్రసంగము.

లండను నవంబరు 9:- నేటిరాత్రిగిల్లహాల్ లందు వింతు జరిగినపు డాస్మిత్తుగారు ప్రసంగించునపు కమిషనరు నందఱు కర తాళముల నొసర్చిరి. అస్మిత్తుగారు చెప్పిరి. బ్రిటిషువారి యుద్ధమున బ్రతేకించుటలన కష్టపడెను. మనము తప్పుకొని జయము నొందుము. కిచ్చెర ప్రభువుగారు పోయిన కార్యము మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. పోరాడుటలనా కిచ్చెర ప్రభువుతో స్నేహము గొలుచుచున్నట్లెరిగినయెడ ఆసంభావనములనలన ఫలితములు లేరనియు నామధిపత్యము - తనసహాయోద్యోగియును మిత్రమున సమీపమునండి తోడగుచుండ వారు తూర్పురంగమునందలి సంగతి సందర్భములను న్యాయముగ చాచుటకుపోయిరి. వారుకొలదికాలముగా నేరత్తు రనుకొనెదను. వారియెడల ప్రజలకునమ్మికలేదు. వారుచూ రణములు. సేర్పరులపాలకులు. సమీపప్రాంతములనుగూర్చియుం దతికంటె నెక్కువగా వారికి తెలియును. కిచ్చెరగారు వెల్లి యొన్న కార్యములమిత్రమండలివారేకగ్రీవముగబొప్పించినాను భూతులైయున్నారు. మనమందఱము నైకమునుకావలెను. పరులైదుకాసులనుండి ముదప్పుజరుగుచున్న నుచుకేళమునం దొకకక్షువారలే గనబడిరికాని భిన్నాభిప్రాయాలను వివిధ కక్షలవారు లేకపోయిరి. అప్పుడప్పుడు గానయెట్టి భిన్నాభి ప్రాయాలు కొందఱుకప్పు దేశమంతయు నేకాభిప్రాయ మై దృఢభక్తియైయున్నారు. ఈ భిన్నాభిప్రాయములంత గణనీయములు కావు. సర్వము వారి హైరస్ సాహసముల తీరములు మిత్రమండలిలో శక్తివంతము నుపయోగించుకొనెదను. ఇటాలియా వారి సైనికులు చూపుచున్న శ్రేష్ఠతనమును సాహసమును మిక్కిలి ప్రశంసించుచు. మిత్రమండలివారందఱు నేకదీక్షులైయు న్నారు. అందఱును నెగ్గినవో నెగ్గెదను. తేవో నందఱు మును నోడుచును. పుట్టేసంఘటన జేసికొనటకై యేర్పాటులు జరుగుచున్నవని శత్రువులు చెప్పునవియున్నయన వృధా ప్రలాపములు. మిత్రమండలివారు శత్రువిరుద్ధము చేయుట కట్టిరక్షణములు తీర్చుకొనవలెనని సంతకము క్రిందట నీభవనమున జేప్పించునాను. ఆవిషయముల కొనసాగున నెడి యాళమునపటికంటె నెక్కువయ్యెను. విరోధాభింద మందలి చిన్నబాతీయులవారికి స్వాతంత్ర్యనిర్దష్టములు, బలమే న్యాయము నూతియును నిర్మూలించి యెహోపాతును ప్రశంసించున కంటటికిరి ముక్తిసొపగునకును ప్రయాసమనక కాలాతిరేకునకునక పాతకదీయక ముందునవభోగ నిశ్చయించి యున్నాము.

బాల్గూరాష్ట్ర ప్రసంగము.

సైనికదళములపట్ల బాల్గూరాష్ట్ర గిల్ల బతులు కలిగిరి. సైన్యముల తయారుజేయుటయును కిచ్చెరగారు చూపిన సామర్థ్యము కర్ణనాతీతము. విరోధా మధ్యరాష్ట్రములవారి కొరక లాకక్షుకును పండుకట్టు గనబడలేదు. జర్మనీయులు గావించిన ప్రభుప్రయత్నము భగ్గుచుయ్యెను. రుష్యాలో వా రేమార్తిమైనను ముందుకుబోయి యప్పుడే రెండుమాస ములైనవి. ఇట్టియుద్ధమునందు శత్రువులు పొందలేక జయ మంతయు వారికి లభించెను. ఇక జయము వెనుకబట్టుట మిగిలియున్నది. మిత్రమండలివారి రీరణనీతియంతయు సమగ్ర ములందు ప్రబలయ్యెడికార ముండలేనను నూత్రిము సాధారణదీయున్నది. దురాళ భయము ఆను నీ రెంటియులమున బల్లె యాపాలకులు శత్రువులలో గలసిరి. జర్మనీ అస్మిత్తు

వారలు గణానుసంధుమండలిని వారు నమ్మియుండిరి. ఇట్లు గుటచే రాజ్యతంత్రీ మేమియు వారిపట్ల నుపయోగింపదు. కాని యిటీవల వారు తమతప్పును గ్రహించుచు. ముందు ఏమి జరుగునో తెలియును. కాని నాకుమాత్రము భావియందు పూర్ణమును నమ్మకముకలదు.

సర్ జాక్ నైమెక్ గారు.

మిత్రమండలివారి జయమును గోరుచు నయియును గా రిట్లునుండిరి. ఈ ముద్దమునందలి యుద్ధములనలన వాగరికత బాధ నొందుచున్నదని ప్రవచించుచున్నది. పుట్టేకసంధిని జేసి కొనకుండుటకై జపానువారి పొప్పించియున్న విషయమును దెప్పుచు కాంతి మగతులను కానున్న సభలో జర్మింతులకు తగిన సమయ మింకను రాలేదని చెప్పిరి. బెల్జియం దేశమును సర్వయాదేశమును గూర్చి మిత్రమండలి తప్పుకొనెకవత్తము గలిగియుండును.

అమెరికావారి లేఖ.

అలచోబాదు నవంబరు 10:- పయోనిరుప్రతిక కిట్లు తంతునచ్చెను. లండను. అమెరికావారి రంపిన లేఖనిషయమున చాలకాలమువరకు చర్చ జరుగునని ప్రజ లభిప్రాయపడు చున్నారు. ఈ విషయమున అమెరికావారిలో చాలమంది యభిప్రాయ ముగాభంగమును కలిగించుచున్నది. అన్ని విషయములను దెలిసిన యొక యమెరికాదేశీయు డిట్లు నెను. మిగతా కార్యముల కతికంగా నమరచున్నారటను సందియము లేదు. మేము యుద్ధముచేయుచున్నచో, మాకు సమర్థి ప్రా బల్యమున్ననుండల మేము చాలనకట్టే చేయుచును. మా దొరతనమువారు తమయస్మత్తిని దెలుపకతప్పును. కాని వా గ్యాదము, పంచాయతులకంటె నెక్కువయెమియు జరుగదు. అని టైముస్ ప్రతికకు వాషింగ్టనులోని విలేఖరి వ్రాయు చున్నాడు.

అమెరికావారి యోధులను నిలుపుట.

లండను, నవంబరు 9:- అమెరికావారు లేఖలయందు గనబరచిన 278 ఓడలలోను సగమునకువైగా రెండురోజులు లేక యంతకంటె తక్కువకాలము విడుదల చేయుదెను. నుతరు క్లి పంతు నాజుకు దినములలో విడుదలచేయుదెను. క్లి పంతునకు వైగా 5 దినములలో విడుదలచేయుదె నని టునున్నుప్రతిక ప్రకటించుచున్నది.

ఉండెనును ముంచుట

లండను నవంబరు 9:- కో వెకో నెక్ - ఫ్రాన్కో ఆను శత్రుపడన సాహసముతోండి యున్న బండ్లను ఫ్రాంకు నెక్కించుకొని ఆదివారమువారు రెండురూములకు ట్రెన్జె బాన్సుండి బయలుదేరెను. స్వీడన్ తీరప్రముద్రములదా టిన తరువాత నీరేవుపడనలకు ఉండెనును నోకయొద్దపుటోడ గలసికొనెను. 22 మైళ్లదూరము వచ్చినతరువాత బ్రిటిషు వారియంతగ్గామియొక్క దృష్టిగొట్టుకుకరబడెను. కాని యేమి యుదేయుటను ముండేటార్పడో ఉండెనుకొంద పేరెను. వెంటనే నురియొకటి యిం జను గది లో జొచ్చెను. వాత శత్రులలో కొందఱిని యుద్ధపుటో డలవారి కెక్కించుకొనిరి. ఆసనము కలిగినవో నుపయోగించుచు కొన్ని తేప్పలను దెచ్చుచుండిరి. మిగిలినవారు ఆతేప్పల మీద నెక్కిరి. సాన్నిటికర్దనున్న యొకరైలు వానికుల నందఱికి క్షిణము దీసికొని పోయెను. 30 యడుగులలోతుగుల నీళ్లలో ఉండెను మునిగిపోయెను. శత్రుపడనలు నడచుటలేదు.

పార్లమెంటు ప్రభువులసభ.

లండను నవంబరు 8:- తగినసైనిక సాకాదభాధికా గుల యుచునె బడెనుకంటె అంటున్నునున్న గు దండయాత్ర లు ప్రారంభింపబడివి. మిత్రసంఘముల మంత్రులను యుద్ధ సంఘముగ నేర్పరుటలనలన అనవసరమని వాలస్ట్రామ్ తగ్గటము సమయలగువారు బాగుగా కాలాచించుటలు చేసారు. నని లోబుబున్న ప్రభువుగారనిరి. ఇటీవల బాల్గూరాష్ట్రము లలోకట్టిమాపులు కలుగునని మనము గ్రహించి సంసిద్ధులము గాకపోవుట చాల శోచనీయమని మిల్నరు ప్రభువుగారనిరి. నేక లేఖాపరీక్షల విషయమునుగూర్చి చెప్పెదను ఎంతవరకు ప్రకటించబడ వచ్చునో అంతవరకును లోటులేకుండ యుద్ధ చార్జులను ప్రకటించుటకు దొరతనము వారందఱును ఏకాభిప్రాయముతో నున్నారు. యుద్ధ విషయములను ప్రకటించుటను గూర్చి ఒకచోట యుద్ధము పూర్తిగాగానే దాని వివరముల లో శత్రువులకు పయమకములగు దానిని మాత్రము వదిలి సైనికులకు కుటుంబములకు పయమకములగు సంతకములను ప్రకటించుటకు తగినవిర్పాటులనుచేయుదగునని నేనుచూచించుచున్నాను. ఇట్టి విషయముల నవాలస్ట్రామ్ ప్రతికలవారు ప్రకటించుటకు నిజండు మార్గమును దొరతనము వారి వారిచిందు చున్నారు. జర్మనులు పంపు వాయువాస్త్రలలో నిదివరకు యుద్ధ విషయములు మాత్రమే యుండెను. ఇప్పుడు వారు మిత్రమండలివారి ప్రకటనలను లన్నియు నసత్యములని యనుబంధములను చేర్చుచున్నారు. సర్ ఎడ్వర్డు గ్రే గారు విదేశ మంత్రిగా కార్యనిర్వహణమున నెట్టి లోటుకు కలిగింప లేదని మంతరమున విదేశమంత్రులుగా నున్నవారి కెవ్వరికిని గ్రేగారికి కలిగినంత భారము కలుగలేదు. మిత్రమండలి వారు గుడేములవారిని ఇదివర కెప్పుడును కలసిపోవచేసి ఎరుగనివారు నేనలను విషయమార్గమునందు బహుకష్టముల కొర్చి నడుపగుల సినభార మానున నైసబడినది అట్టివో యుద్ధ మారంభమును 15 నెలలకు ఎవరోయిద్దఱు రాజులు తమవారాధనములను విస్మరించి ఆకాభంగము కలిగించి సంకమాత్రమున కొన్ని నెలల క్రితము ప్రజలెవని దైవసమానుడని పూజించిరి ఆతనినే నేడు పలువిధముల నిరసించసాగిరి. ఇట్టినిరసనలనలన మనమిత్ర దేశములవారికిని తక్కినదేశములవారికిని మనముకొరమునందలి గౌరవము క్షీణించును. రాజనీతిజ్ఞులు కుట్రబుట్టుటచే చేపలు జేరిది కిచ్చెరప్రభువుగారు రాజీనామానిచ్చిరిని గ్లోబుస్ ప్రతిక కారణకార్యములనురెంటిని మృదుల నేకకటించినది. అంతరాజ కీయసమస్యలు సందిగ్ధముగనున్న సమయమున నిట్లు ప్రకటించుట మహాపరాధము. అంతటితో వాగక ఇం యసత్త్వ ము దొరతనమువారు వ్రాసిన వ్రాత నిజమగుదని గూడ మరువా దాంత్రికవారు సాహసించినది. ఆసత్త్వవార్తలను ప్రకటించుచున్నారని దొరతనమువారు హెచ్చరించిననుగూడ నరకుచేయక గ్లోబుస్ ప్రతిక దూషించుటచే దొరతనమువారు దానిని నిజపుచేయుటకు కుత్తరవోసంగిరి ఆ కష్టమప్రభువుగా రనిరి. బాల్గూరాష్ట్రదేశముల భారమునుగూర్చి విదేశ కార్యాలయ మువారు ప్రారంభమునుండియు శ్రద్ధబూనియే యున్నారని యుద్ధచక్ర నిదర్శనకోపేతముగ ప్రకటించుటకు కరకాళము కలిగింపుడందటికిరి స్పష్టముగ తెలియగలదు. ముగ్ధులలోవ ముండుటలనల కాదు. యెక్కిప్పుడు ఆకాభంగముకలుగుట బాల్గూరాష్ట్రములలోనిప్పు యుద్ధమును సమభారమున మైత్రి గలిగింపకలె. నని నదియే మన బధానము పుచ్చుకొనుట కన్ని రాష్ట్రములవారును సంసిద్ధులేగాని యిచ్చుటలోనే చిక్కు కలిగినది. ఇతరులు దురాళము కల్పించి ప్రాత్యహారి విరోధములు పెట్టుటచే ధర్మమార్గమును యంతరాత్మలకు తోచినదానిని గూడ వారనుసరించుట పొగినదిగాడ్డు జర్మనులు బాల్గూరాష్ట్రములలో వారవారకుండ చేయుట కిది యుత్తమ మార్గమని యూబించు యుతుటచే మేము నేనలనచటికి సంపుటకు వెనుకదీసితిమి కాని ఆలస్య మేమియును జరుగలేదు. అప్పటికి వీలుగానున్న నేక సంతకు సలోనికాకు పంపితిమి. ఆలస్యము చేయుకంటె తక్కిన నేనలనుగూడ జతపరచి పంపుటకు తత్సందిచ్చితిమి అది లాభ్యమేను ప్రభువుగారు తెలిసిరి.

బ్రిటిషు సేనలు కాన్స్టాంటినోపిలును చేరును.

అలచోబాదు నవంబరు 10:- లండను నవంబరు 10:- రాజ్యసభాగ్గు సరఫరాలో గోరుతునాక ఆధున్నదని నున్న ఒక శత్రువుండి డాన్లనాను చేరుకొనగలిగినది. వాకాదళ మంత్రులగునకు సంబంధము లేక కాన్స్టాంటిను రాజుగారు అగత్యులగు ఉత్తరువులచేసిరి బ్రిటిషువారు తుదకు కాన్స్టాంటి నోపిలును చేరుచురనుట కట్టిరండియమును లేదని సర్ ఎడ్వర్డు పియర్సగురు లండనులో తమ ఉపన్యాస సందర్భమున నుడివరి. (పయోనిరుప్రతిక)

మితమాడలివారు సైన్యముల దింపుట.

లండను నవంబరు 9:— లాహోరు నవంబరు 10 :—
జర్మనీవారు కాక్స్ట్రాంటినోపొలును చేరగలిగినయెడల వారు
తూర్పుదేశముల ధనమంతయు తమ సామ్రాజ్యమునకు గొని
పోవ వీలు కలుగునను తలంపు కేరలము పొరపాటని పెట్టిక్
వెరిసియును పులికావీలేఖి ఒకడుచ్రాసెను. ధర లభికమగు
టచే సంతో ధములు కలుగుతుండచేయుటకై బాల్కనుదండ
యాత్ర తల పెట్టబడినది.

కలరావలన మృత్యువులు.

అందను నవంబరు 9:- మృత్యువాదు:- కలరామూలమున బ్రేలిజురద్దము ఆక్రమణలు రోజునకొక వందలమంది చొప్పున మడియు చుండినదియు, ఈ రుమియాబుకూడ నీవ్యాధి వ్యాపించినదనియు విదేశములనుల పెన్సిల్వేనియాను బోర్డు వారికి తెలియజెప్పినది.

గ్రీను

గ్రీనులో కలరాములు.

అలహాబాదు నవంబరు 10:- ప్రాంత విజయముల మూలమున గ్రీనుదేశ ప్రజలకు తమరాజు గారియెడల భక్తి గౌరవముకలదు. వాటిని గాని నిపులగు రాజనీతిజ్ఞులని ప్రజలకు వారియెడ గౌరవము. గ్రీనుదేశ మంతటకలరాములచే నావరింపబడియుండునట్లు చేయుట కలుజగు గారి యుద్దేశములలో నొకటి. సహానికాలో ప్రాంతముల దింపువిషయమున గ్రీనుదేశమునకు ప్రాన్య ఇర్జిట్రయాలకు కలరాము కలిగించుట గ్రీనుదేశము శత్రువులకు సహాయమొసరునట్లు చేయుట వేరొక ఆశయమైయుండెను. బాన్సురాష్ట్రమున జన్మించిన విజయము అనుబాలుకు అంతమైయుండునగాని వాటిని గాని ప్రజల మనసుల బాటియభావముతో నుత్తేరించిన యుండుచే నారియాటలసాగవుల దాక్తు డిల్లనుగాన డెయిలి టెలిగ్రాఫ్ త్రుకరు తంతివార్తలను.

గ్రీనునాకాదళమువారి యాయుధశాల.

ప్రాంతము దొంగిలించబడుట.

అలహాబాదు నవంబరు 10:- అందను నవంబరు 8:- బ్రిటిషునాకాదళ కమిషనువారి సూచనమైన సర్ ఎడ్వోర్ట్ బన్ గారి ఆధిపత్యముక్రింద ఎల్లూనిట్ చెంతందు గ్రీనునాకాదళము వారి ఆయుధశాలయొక్క స్థానము తయారు చేయబడినది. ఈప్రాంతము అందనుకు పంపబడినది. గాని మార్గమున పీటిసెన్సులో దొంగలించి జన్మించినది పంపిరి. గ్రీనునాకాదళ మంత్రీగర్వము వారిలో కొంద రివిని నొసర్చినట్లు దొంగలొకరి మొనర్చబడినది గాని వారు క్షమించబడలేదు.

సెలొనికా విజయవర్ధంతి.

అందను నవంబరు 9:- ఏభేక్సు:- సెలొనికా విజయవర్ధంతి జరుపబడినది. గ్రీనునాకాదళ యుద్ధమునకు విచ్చేసిరి. ప్రజలు తమతాపాహమును సూచించిరి.

సింలా

యుద్ధతంత్రీవార్త.

డిల్లినవంబరు 10 - నిన్నటిదినమున శ్రీరాజభరతినిగి గానికి ఇండియా మంత్రిగారిట్లు తంతివార్తలను పంపిరి. - జర్మను మొర్రెవర్డును ప్ర్యెస్టు నాకామియం కొంటిమియం, క్రొలికాబు దక్షిణముననున్న పర్వతములముట్టడించు చుంటియనియు జర్మనులు చెప్పవచ్చును. దక్షిణజర్మను మొర్రెవర్డునకు సహాయమునూడ వారుదాటిరి.

క్రిమల్ విలివలకు నడుమనుండుకోడ్డు దరిమన్న గాడికొను పరామనైస్యులు చేరవట్టు ఏభేక్సునండి అధికార వార్తలువచ్చినవి. రీగాడు గామైల్ల పర్మియముననున్న ఫ్రాంకెం చార్సు ఏవనున్న ప్రదేశముల రహస్యవా రాకమొనరుకొనిరి. ఆరట్టుననే చేరిలు సహాయమునకు దక్షిణమున వారిసేనలు కొంచెము ముందుకుపోయినవి. మిటెట్టునగూడ వారిసేనలు ముందుకుపోయినవి డిల్లినగూడ పర్మియమునకు పర్మి వారిసేనలు శత్రువుల తాలూరు మొదటికందకపొత్తిరి భేదిం చుకొని ముందుకు వెళ్లినవి. స్ట్రీకర్డు కొన్ని స్థానములయందును, ఇతరస్థలములలోను రహస్యవారు శత్రువుల ముట్టడించి విజయముగాంచిరి.

వెల్క్-ప్రదేశముల ఫిరంగిదళ యుద్ధములు జరిగినవి పరామనాన తెలియపరచిరి.

అప్పుర కార్మినిలో ఇటాలియనులు తా మొక దుశ్మద్యును ప్రాకారమున పట్టుకొంటిమియు, 8000 అడుగులకంటె అధికమగు ఎత్తుగల పర్వతములలో తీరమగు పదాధికశక్తులతో జరిగినదనియు ఇటాలియన్ తెలియపరచిరి. విసాం డ్రింగ్మున నీరాహుతుకు ఫిరంగిదళ యుద్ధము జరిగెను.

అకాశ విమానములు.

వీనిని గుఱించి యుద్ధము కెవరును తెలుసులో నాని యుండలేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, అని అకాశమున సంఘటించువిధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములపటములు చాలకలవు. తెల 0-8-0

గౌతమ బుద్ధుడు

ఇందు నులభ్యతెలిలో బుద్ధునిచారిత్ర మంతయు వచన రూపమున మిగుల రసవంతముగా న్రాయబడినది. బుద్ధుని గుఱములు గలవు. 0-4-0

సాలపర్తి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

మద్యపానము.

భార్యయు నిరసించుచుండుట.

భార్యయు కలనరపరమయన్న విషయములలో మద్యపాన నిరసనోద్యమము ముఖ్యమైనది చెప్పటకు సందేహములేదు. ఈ విషయమై హెన్రీ క్లాప్టనుగారు, అట్లొబరునెల "లెవ్వు ఆఫ్ లెవ్వు" పత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు.- అంగ్లేయులకు లిటిల్ మద్యపాన విషయమై "భక్తవత్సవ" చేయుచున్నాడు. భార్యయు మద్యపానమును నిరసించుటకు ప్రకటించిన, మహోద్యమమున కిది ఒక ప్రకరణమై యుండునా? యాధ్యాపంధమునకు పూర్వమే యిట్టి యుద్ధము మొకటి తలయెత్తిరి- ఇప్పుడు తీవ్రమైన మార్పులు జరుగుచున్నవి. ఏ పని చేయుటకును మన కౌతక్తి యున్నదియు బయటపడుచున్నది. అట్టిస్థితిలో నీయోద్యమ గమము వృద్ధిమై, ఆ భార్యయు నామోద్యమై రోజులు గడచినవి. ప్రజల పోరాహులు వృద్ధియగుచున్నది.

భార్యయు మద్య, ప్రజల దార్శన్యము, బాతిమ్యము మార్పులకు దెచ్చిపెట్టుచున్నది. ఆహార పదార్థములకు పావుపుగ వాడుకొనవలసిన యవసరము కచ్చికి. విద్యుదునుండియు, బంగాళా దుంపలనుండియు మునుపటివలె మద్యమును తీయుటలేదు. మైకులేమి, ప్రజలేమి తమకత్తి కొలదిని దేశీయ నేయలని కచ్చికి. త్రాగుడు బలమును తమకత్తి చేయును. కార్యకాలమును చెరచును. అంగుళేత దొరతమునా రీతురభ్యాసమును తగ్గించుట అవసరమైనది. భూభక్తంగములు పార్థిపార్థి వచ్చుచున్నప్పుడు, కష్టపరంపరలు వృద్ధియగుచున్నప్పుడు, త్రాగుబోతులనును నిర్మాణము చేయవలసిన భావము ప్రజలయొద్ద మద్దించుచుండును. ప్రజలకత్తి దురభ్యాసములు లేకపోయినయెడల శత్రువులు మీదకు రాకుండ కాపాడుకొనవచ్చును.

తటస్థదేశములు.

తటస్థదేశములలో సయితము ప్రజలూరుకుండలేదు. ప్రజల దార్శన్యమును వృద్ధిచేయుటకును, అవసరమైనపుడు లేకుండ చేయుటకును వారు మద్యపానమును నిరసించుచున్నారు. యుద్ధ మారంభమైన మొదటిమాసములో నేర్పిన్విజ్ఞంతుకొర తనమునాకు విద్యుదును, బంగాళా దుంపలనుండి మద్యమును తయారుచేయువాడని నిషేధించిరి. మద్యనిక్రమ మంతయు ప్రభుత్వాధికారులచేతులలో నుండెను. అట్టియధికారము తీసివేయబడినది. నేను నైకులకు ఏవిధమగు సారామును సుప్లయిచేయుటలేదు. రైలుస్టేషనులలో నైకులకు మద్యమును విక్రయించువాడు- మద్యపానము క్రమియి సారాయిని నైకులకు చతుకధలకు అమ్మకలసినది నిషేధించి, ఉత్తరవుచేసిరి.

బంగాళాదుంపలనుండియు, భార్యయు ముచ్చగువాని నుండియు సారాయిని తీయవలసినది దేశ్యాక్రమమునకు కూడ నిషేధించిరి. మద్య విక్రయసంబంధములలో క్రొత్త ఆటంకములను కల్పించిరి.

ఏమిదొడ్డకిందట స్వీడనుదేశములోని ప్రజలు తప్పు త్రాగేవారు అట్టి నిటిల్ అధికారులు కాసనములకు చేసి చాలవరకీమరభ్యాసమును మార్చింది. నేను వీరు దురభ్యాసములలో బాదులలో నొకరుగ పరిగణింపబడుచున్నారు. కాని ఇక్కడైనను విదేశీయలో యుద్ధము పొసగిన తరువాత మద్యమును నిరసించుటకై దొరతమునవారు మారాధా కారములను వహించిరి. ప్రజలకు దురవస్థగా నున్నప్పుడు, యుద్ధము వచ్చునను భయమున్నప్పుడు, మద్యనిక్రమమును పూర్తిగా త్రుటకు ప్రభుత్వమునకు అధికారమియ్యబడినది.

యుద్ధసమయములో దురభ్యాసములు లేకుండ చేయుచున్న దేశములవారి జాతి, ఆమెికావారు మద్యపానమును నిషేధించుచున్నారు. త్రాగుటక్రింద బోలెడుసామ్యు పోవుచున్నది. ఈప్రతి మెప్పుడైనను ఉండుకే కావున యుద్ధకాలములోనే గాక ఇతరసమయములందు కూడ దీని నియమమునుకూడదని వీ రడగుచున్నారు.

శత్రుదేశములు.

జర్మనీలో దీనిసంబంధమున ఏమిజరుగుచున్నది నిజము తెలియకపోయినను, ముఖ్యాంశములు మాత్రము స్పష్టమగుచున్నవి. జర్మను సమయముల తప్పు త్రాగి, రోలండులోను, బెర్లినులోను వెన్నెరు గతములు చేసిరి. జర్మనీలోని కార్య నిర్మాణ శక్తియు, త్రాగుడులను ఎంత సామ్యు వ్యర్థముగ పోవుచున్నారో, గ్రహించియుండక పోలేరు. జర్మనీలోని కార్మికుండి సారాయి తీయుచుండుడను. కొత్తయేయుట కిర్మాణమును మిగులునిలైతే సారావంట నూటికి ౪౦ వంతులు తగ్గించబడినది. సారాయి అమ్మకమును తగ్గించుటగాని, నిషేధించుటగాని, సానిటోర్యాలుల కధికారమియ్యబడినది. కొన్ని స్థలములలో సోల్టరులకు సారాయిని అమ్మకే కూడదు.

ఆస్ట్రీయా దేశములోను భార్యయునుండి సారాయిని తీయుట మానివేసిరి. పగలు ౪ గంటలకును, సాయంకాలము ౬ గంటలకును, మద్యమే మద్యమును విక్రయించుట చేసిరి. ఆదివారములకు మద్య విక్రమమును మార్చింది.

తుర్కలు మద్యమును కట్టించవలసినదనియున్నది. కాని, సామ్యులకులకాది వీరును ఇప్పుడప్పుడు నేర్పుకొనుచున్నారు. అందుచేత టర్క్ గుల్తాకాగాన రెండు మాసముల క్రింద బహిరంగముగ త్రాగినారు శత్రుకు పాత్రులగు కానింది విశ్రమించిరి.

ప్రాన్య వారు చేసేట్లుగ నే ఇటలీ వారు "అవిసింతు" అను మద్యమును నిషేధించి, ౧౬ సంవత్సరములలోపువారి కెవరికి సారాయి విక్రయించరాదు. ఇతరదేశములవారు తమసేవలలో నేయే కట్టుబట్టులకు చేసికొనినో మద్యపానము విషయమై ఇటలీవారును అట్లేచేసిరి. మద్యము పూర్తిగా నిషేధింపబడినది. దెబ్బలు తగిలినవారికి ప్రాంతీ బరులుగ, "కాఫీనీరప్షు" వాడుకొన్నాడు.

అధికార బలము చే పరామనాన అవిసింతు అనుమద్యమును తమదేశములో వాడకుండచేసిరి. ఒకటిపేధ ముతోనే పోలేరు. "అవిసింతు" మూలికలను పట్టుకొని తగుల పెట్టించిరి. ఒకరు దొంగతనముగ "అవిసింతు" తయారు చేయగానాని పట్టుకొని, శిక్షించి, 80 వేలపాపాలకు సరదును దొరతమునాకు స్వాధీనముచేసికొనిరి. ఈయవరాధము చేసినందున కఠినిక మొత్తముగ 188.00 రూపాయల నష్టము కచ్చినిది. మద్యపానముగూడ ఆగట్టునెలలో పశ్చువృద్ధి చేయబడినది.

రమ్మనా రీమద్య వాస్యమునుండి యెట్లు విముక్తికెందినది తమచువాయబడియే యున్నది. మందుకుండు సామగ్రి లేకపోవుటవలన వారు రణరంగమునందు వెళుకు మరలవలసి కచ్చెను త్రాగుట లేకపోవుటచేత, వారు వివత్సాహదక నిలవొక్కకొని యుద్ధముచేయుచున్నారు. "నోవకా" యను మద్యమును పూర్తిగా నిషేధించి, కాని దీనికి అలవాటు బడిన ఏవరో కొందఱు మద్యపానము మున్నగు వారిని ఉపయోగించుచుండగా మద్యమును లోపాయికాని తయారుచేసి అమ్మవారి కతియుగ శిక్షించుచు మి నొకతన మువారు త్రువుచేసిరి. ప్రజల మద్యమును త్రాగుట మానుకొనిరి. అందువలన వారికి మిగిలినసామ్యును, సేనింగువ్యాంకులలో వాడుకొనుచుండిరి. నేరములు మున్నగు ఆక్రమము లేనియు జరుగుటలేదు. దీనివలన "మద్యదేశత" అంతరించు యెడల ప్రజలు జేయువాగ నుండునని తేలుచున్నది.

క్రేటు బ్రతుకు.

దీనివిషయమై అంగ్లేయులు లేమిచేసినది అందరకు తెలిసి యేయున్నది అధికారులు సామ్యమైకరతకు మద్యపానమును తగ్గించుచున్నారు. మద్యపాన నిరసనోద్యమము యుద్ధము వచ్చినతరువాత ప్రారంభమైనది. కాని ఈసందర్భమున చేయవలసిన దెంతయే యున్నది కొన్ని నెలలలోనే బాతివామోద్యమమునకు వర్తించునట్లుగా, మద్యమును నిషేధించు రూరీ తలచుచున్నారు.

ఆస్ట్రీలియాలో క్రొత్త సేయన్న మకాములలో మద్యమును అమ్మ విమ్మటలేదు. లుయెట్టుల ప్రకారము పెట్టుకొనిన మకాములు సాయంకాలము ౬ గంటలకు ఆస్ట్రీలియా దక్షిణభాగమున మానివేయబడుచున్నది.

విక్టోరియా పట్టణములోని మద్య విక్రయంగణములు పూర్వముకంటె అయిదుగంట లాలస్యముగ తెరవబడుచున్నవి. రాత్రి 9-30 గంటకే మూసివేయబడుచున్నాడు.

కనడాలోని, అంటారియా పట్టణమును రాత్రి 7 గంటలకే సారా దుకాణములకు మూయుచున్నాడు సోల్టరులకు సారాయిని విక్రయించువారు శిక్షకు పాత్రులగుచున్నారు. మానిలోపాట్టణములో కూడ దుకాణములకు 7 గంటలకే కట్టుచున్నాడు. సెస్కాపీయ పట్టణములో దొరతము పెట్టించిన దుకాణములు గాక ప్రజలు పెట్టిన వారిని తీసి వేయించిరి. ఆల్బర్టాపట్టణములో నిటిల్ మద్యమే అసలువాడ కూడదనియే నిషేధించిరి.

ఈ కష్టకాలములో ప్రతిదేశమువారును మద్య నిరసమునకై తమ శక్తికొలది సాటుబడుచున్నారు. కాని ఏకాగ్రణ ముచేతనో మన దేశములో నేరమర్మమును కానవచ్చుట లేదు. అధికారులేమి అధికారులేమి ఏమనసొంది పరిచేసి నట్లులేదు. మద్యపానమునకు పాశ్చాత్యదేశములే ప్రబుట్టిస్టెల్లెం చెప్పినప్పుడు. అట్టివారు కచ్చిరసమునకై ముందుకువచ్చి పని చేయుచుండగా మొన్న మొన్న బీరకు మద్యపాన మేమిటో యెరుగక, ఇటీవల వారిని చూచి నేర్పుకొనిన మనము చేతులు వోడించుకొని యూరకుండుట సంభావ్యముగ లేదు.

THE GREAT WAR.

Government Policy: Animated Discussion in Lords.

GUILDHALL BANQUET: MINISTERS' OPTIMISTIC SPEECHES.

80,000 Bulgars Lost: 3,00,000 Allies Landed at Salonika.

ALLIES' ACTION IN BALKANS: OPERATIONS ON LARGE SCALE ANTICIPATED.

CORONATION OF THE MIKADO: CORDIAL SPEECHES IN CALCUTTA AND BOMBAY.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Lords Criticise Government Policy and Actions

LONDON, November 10. In the House of Lords Lord Loreburn suggested that Antwerp and other expeditions were undertaken without the approval of the proper military and naval authorities. The idea of a small war Cabinet reporting to the full Cabinet was calculated to secure the maximum of delay and minimum of efficiency.

Lord Milner.

Lord Milner severely criticised our unpreparedness for the latest Balkan developments.

Lord Curzon's Reply.

Lord Curzon replying said he proposed to confine himself to censorship. He reiterated Government's unanimous anxiety to give the maximum of information consistent with discretion. With regard to the descriptive accounts of engagements he would like to see the arrangement by which it would be possible to publish immediately or soon after the engagements an account without details which might be useful to the enemy to be supplemented two or three weeks later with details so valuable to the families of those concerned. Government was seeing whether some arrangement was possible creating closer contact between the Press and the fighting forces by which news of Naval and Military interest would be readily available at an early date. With regard to the censorship of German wireless news Lord Curzon pointed out that whereas these telegrams at first related to military events they now contained appendices designed to discredit the allies.

Sir E. Grey Vigorously Defended.

Lord Curzon vigorously defended Sir Edward Grey's conduct of Foreign Affairs. Sir E. Grey had the most difficult task of any Foreign Minister of our time. He had to drive a team of four horses of the Allied Governments and their armies which had never been in harness together before, along a road with pitfalls and dangerous curves on either side. Then after fifteen months of war because two Balkan Kings had disappointed our expectations, and been false to their pledges people turned round and bespattered the idol whom only a few months ago they adored. Such an attack tended to weaken our authority with other nations including the allies.

The Suppression of the 'Globe.'

Dealing with the suppression of the "Globe" Lord Curzon quoted the journal's assertion that Earl Kitchener had resigned because he was weary of the intrigues of politicians. Thus it not only made an untrue statement but assigned thereto false and malicious reason and all this at a moment of most critical nature in international affairs. It did not stop there, but the next day repeated the statement and declared that the Government denial was untrue. Government authorised the action which had been taken because of the "Globe's" persistence after it had been warned that it was publishing false statements.

Lord Lansdowne on the Balkan Policy.

Lord Lansdowne replying to Viscount Milner said when the documentary history of the war became available it would show that the question of Balkan policy was continuously before the Foreign Office. It was not from any want of careful consideration that our expectations had been disappointed. Our policy was based on the promotion of a give and take arrangement between the Balkan States. They were all ready to take but giving was a different matter. Jealousies and animosities aggravated by external intrigues and pressure had prevented the success of what in principle was only a reasonable policy. Our hesitation in sending troops to arrest the German advance was due to the importance of considering what were the most effective means of checking the advance. There was however no delay. We sent to Salonika all troops immediately available and no time was lost in placing the remainder of the force under order and providing transport.

Vote for 400 Millions More.

LONDON, November 10. Parliamentary papers announce that to-day's vote of credit will be for four hundred millions making a total of thirteen hundred millions.

Mr. Asquith will demand the eighth vote of credit to-day. The amount originally contemplated was 250 millions but it is understood that larger amount will be demanded owing to the necessity of providing for the period extending over the new year. An important speech is expected.

King Presides at Privy Council.

LONDON, November 10. The King presided at the Privy Council to-day.

Representation to China. Cause of British Association.

LONDON, November 10. Sir Edward Grey replying to Sir E. Cornwall said that the reason why Britain had associated herself with Japan's representation in favour of the postponement of the change in the form of Government in China was the fear of disturbances with regard to which I had at least one representation from a British commercial interest.

Holding Imperial Conference not Possible.

LONDON, November 10. Speaking in the Commons Mr. Bonar Law said he did not think the assembling of the Imperial Conference was possible at present but Government would welcome the visit of any Premiers of the Dominions.

A Yacht Sunk.

LONDON, November 10. The "Daily Telegraph" says it is reported that the Trinity House Yacht 'Irene' has been sunk. Thirteen of the crew were saved and twenty two are missing.

An Actor's Death.

LONDON, November 10. The death is announced of the actor E. S. Willard.

Reception in Guildhall. Allied Ministers Cheered.

LONDON, November 10. The feature of the reception in the Guildhall Library this evening was the demonstration of sympathy with the Serbian Minister the audience rising and cheering long and enthusiastically. The French and Italian ambassadors and the Grand Duke Michael were also accorded great receptions. Colonial representatives received hearty ovations especially the High Commissioner of New Zealand guiding his son who had been blinded in the Dardanelles fighting. Lord Derby received a very warm welcome.

Guildhall Banquet. Mr. Asquith's Speech.

LONDON, November 10. Speaking at the Guildhall Banquet to-night, Mr. Asquith, who received an unusually warm ovation, affirmed that Britain's choice in entering the war was right, and we were sure to win. He emphasised the importance of Lord Kitchener's mission. Lord Kitchener had had friendly and, Mr. Asquith believed, fruitful conversations in Paris. He hoped that Lord Kitchener would only be away a short time to survey at close quarters the whole situation in the Near East in intimate co-operation with his colleagues and the allies. He took with him the complete confidence of his countrymen, the authority of a great soldier and administrator, and an unrivalled knowledge of the Near East. Lord Kitchener's mission had the unqualified approval and sympathy of the allies. Mr. Asquith emphasised our national unity. After fifteen months of war there was only one party, and the voice of faction was absent. With a few insignificant cross currents the national life flowed in an even deeper channel of united purpose and concentrated resolve. The Premier eulogised the heroic conduct of Serbia and asserted that not one of the allies was not contributing its full share. He said a special word of praise for the skill and courage of the Italian army. In conclusion Mr. Asquith said:—"The Allies are united in purpose. We shall stand or fall together. All stories circulated by the enemy of peaceable arrangements for separate peace are idle chatter. I defined a year ago in this hall the objects without the attainment of which the Allies would not lay down their arms. They remain to-day as they were then. (Cheers.) We have advanced a long way to their achievement. Be the journey long or short, we shall not pause or falter till we have secured for the smaller states of Europe their charter of independence, and for Europe itself and the whole of the world emancipation from the reign of force."

Mr. Balfour's Speech.

Mr. Balfour, who replied for the Army and navy paid a tribute to Lord Kitchener's genius in raising armies, amid ringing cheers. He emphasised that the calculations of the central Powers had never been near realisation. Germany was foiled utterly in the first spring, and now it was two months since she has made any advance in Russia. In a war like this it meant that the tide of enemy successes had reached its limit and only the ebb remained. Mr. Balfour dwelt on the importance of the command of the sea on which the whole strategy of the allies was based. The Rulers of Bulgaria had been actuated by two simple motives, greed and fear. No diplomacy would have availed against their conviction that in backing the Austro-Germans they were backing the winning horse, but later they would discover their

miscalculation. While declining to make any forecasts Mr. Balfour looked to the future with serene confidence Sir John Simon.

Sir John Simon, proposing the toast of the Allies paid a warm tribute to each. He declared that experiences of the war confirmed the opinion that civilisation was struggling for its life. Referring to Japan's adhesion to the pact to make no separate peace, he added that the time to discuss in the House of Commons the terms of peace is not yet. The greatest of all securities for the continued and united resolve of the Allies was the compelling appeal of Belgium and Serbia.

British will Reach Constantinople.

Sir E. Pears Confident.

ALLAHABAD, November 10.

The "Pioneer" special cable:— LONDON, November 8th.—Sir Edwin Pears lecturing in London said that the "Goeben" was enabled to reach the Dardanelles by coal supplies from a port near Athens. King Constantine gave the necessary orders independently to the Ministry of Marine. Sir E. Pears says that there is no doubt whatever that the British will ultimately reach Constantinople.

A British Destroyer. Stranded and Lost.

LONDON, November 10.—The Press Bureau announces that the British destroyer 'Lones' has stranded in Eastern Mediterranean and became total wreck. All on board have been saved.

A War Council of Allied Ministers.

LONDON, November 10.

In the House of Commons Mr. Asquith foreshadowed the establishment of an Anglo-French War Council on which a French and a British Minister would sit. It was hoped that Russia and Italy would also join in the Council.

Emigrants of Military Age. Passports Required.

LONDON, November 10.

Government has issued at Liverpool regulations necessitating the use of passports or sworn identification certificates by intending emigrants of military age.

Enormous Increase in Freights.

LONDON, November 11.

In the Commons Sir Arthur Markham cited instances of enormous increase in freights to France and Italy urging that regulations should be introduced for shipping charges. Mr. Kunciman in reply said that the whole question would be carefully considered.

Order in Council. To Requisition Ships Abroad.

LONDON, November 11.

An Order in Council from to-morrow will authorise government to requisition ships abroad.

FRANCE.

Artillery Actions.

LONDON, November 10.

PARIS.—A communique says Artillery actions have occurred on a large part of the front, especially on the Nouvron plateau and in the districts of Fahren and Mesnil in Champagne. Our artillery in the Vosges demolished a blockhouse and shelters.

Latest French Bulletin.

LONDON, November 10.

PARIS.—The Communique says a small German attack on the western outskirts of Givenchy Wood was easily stopped by a French curtain of fire. The French batteries replied very effectively to the violent bombardment of the French positions northeast of Fahren. There has been lively bomb fighting in east Argonne.

RUSSIA.

The German Forces.

ALLAHABAD, November 10.

LONDON, November 9th.—The "Times" Petrograd correspondent says that high Russian military authorities estimate the German infantry divisions in the west at 110, those in Serbia at 10, and those on the Russian front German 50 and Austro-Hungarian 40, also 23 cavalry divisions. The Germans are sending to the west heavy guns in addition to troops.—("Pioneer's Cable.")

Further Russian Successes.

LONDON, November 10.

PETROGRAD.—A communique states that the Russians have secured further successes on the whole front. They have occupied Kemmern in the district of Courland capturing much material which the fleeing Germans abandoned. The Russians stormed villages near Jacobstadt and Dvinsk and strongly fortified the wood east of the town of Zalichtchiki. The Russians repulsed four enemy counter-attacks made with the object of recapturing the wood.

SERBIA.

80,000 Bulgarians Killed.

LONDON, November 10.

The Serbian Legation in Paris announces that Bulgarian losses at Kralievo were 80,000.

Belgrade-Sofia Railway.

LONDON, November 10.

PARIS.—The talk of German railway communication through Serbia is extremely premature. Not only do the Serbians still hold two sections on the Belgrade-Sofia line, but they have dynamited tunnels and greatly destroyed lines which will require extensive and tedious repairs.

TELEGRAMS.

Serbian Northern Army.
Retiring in Good Order.

LAHORE, November 10.

The "Civil and Military Gazette" cable:—
LONDON, November 9th.—The "Morning Post's" Athens correspondent states that the enemy reports indicate that the Serbian northern army is retiring in good order, stubbornly contesting the ground. Should it succeed in driving back the Bulgarian wedge in the Uskub-Kachansk sector and joining up with the southern army the Serbs could hope to resist the enemy advance indefinitely. Strict martial law prevails in Sofia, and the Press is only allowed to print favourable news. The bombardments of Varna have been suppressed.

Landing of Allied Troops.

The "Berliner Tageblatt's" Sofia correspondents says that the Entente are landing 5,000 troops daily.

The Serbian Legation denies the Auto-Bulgar reports that civilians are taking part in the resistance. The reports are spread in order to justify massacres that are occurring.

A Fallacious Idea.

A writer in "Petit Parisien" declares that the idea that if Germany can reach Constantinople she will be able to pour the wealth of the East into the northern Empire, is fallacious. It is in order to meet the danger of riots due to high price that the Balkan expedition has been undertaken.

Danger to Monastir.

LONDON, November 10.

A telegram from Salonika dated November 8th, says that timely help from the French, who retook the important Mezen height dominating the Prilep-Gradsko road from the Bulgarians and established contact with the Serbians at the Babana Pass, has relieved the danger to Monastir. First British blood was spilt on November 6th on the extreme French left. The British losses were very slight.

Large British forces have now arrived at Salonika and the Allies will soon be in a position to take a decisive offensive.

ITALY.

Probable Anglo-Italian Expedition.

Combined Action on a Great Scale Preparing.

ALLAHABAD, November 10.

The "Pioneer" special cables:—
LONDON, November 8th.—The Salonika newspapers state that the new Anglo-Italian force will operate from the Adriatic probably based on Valona, whence Monastir is reachable under ten days.

The "Frankfort Gazette's" Constantinople correspondent says that the Entente is preparing a combined Balkan action on a great scale. Russia is concentrating troops on the Roumanian frontier. The Anglo-French are planning landings at Kavalla and Dedeagatch.

Rumania's Attitude.

The "Times" Petrograd correspondent writes that Rumania is not expected to participate in the fighting for some time owing to technical geographical causes, but she will not fight against the Entente unless the Germans are able to compel her. It believes the Entente will send large forces to the Balkans to prevent the enemy from attacking Rumania.

Italian Expedition to Albania.

ALLAHABAD, November 10th.—The "Petit Journal's" Rome correspondent states that it is understood that Italy has decided to send an expedition to Albania immediately Gorz falls.

A Liner Sunk by Austrian Submarine.

LONDON, November 10.

Reuter wires from Ferryville (Tunis) that on Monday afternoon the steamer "Ancona" bound for New York was sunk by a large submarine flying the Austrian flag. The submarine fired a hundred shots into the liner which was then torpedoed.

ROME.—Numbers of injured from the "Ancona" have been taken into the naval hospital at Ferryville (Tunis). 270 survivors have arrived at Bizerta.

422 Passengers on the "Ancona"

LONDON, November 10.

ROME.—There were 422 passengers and sixty crew on board the "Ancona."

BULGARIA.

Bulgaria's Aim to Reach the Adriatic.
Italy to Oppose the Plan.

LONDON, November 9.

ROME.—It is semi-officially stated that the Bulgarians by threatening Albania in order to reach the Adriatic Coast are injuring the interests of Italy which will take suitable steps to avoid such injuries.

GREECE.

3,00,000 Allies in Salonika.

LONDON, November 10.

AMSTERDAM.—The Berlin newspapers state that there are now three hundred thousand Allies at Salonika.

Why Salonika Landings Were not Opposed.
King Constantine's Surprising Statement.

ALLAHABAD, November 10.

LONDON, November 8th.—The "Gaulois" states that King Constantine recently told a representative of the Entente that when the Kaiser enquired the reason why the Salonika landings were not opposed, he replied that he was unable to oppose them until Germany was able to paralyse the possible anti-Greek attitude of the Entente fleet.—"Pioneer's" Special cable.

Internal Bickerings in Greece.
Partial Realisation of The Kaiser's Aim.

ALLAHABAD, November 10.

Dr. Dillon in a telegram to the "Daily Telegraph" says that King Constantine on account of his military successes is the Greek national idol, whereas M. Venizelos is esteemed as a statesman. The Greek absorption in internal bickerings is one of the results at which the Kaiser aimed, a further aim is to embroil Greece with England and France in connection with the Salonika landings and to lead her positively to aid the enemy. A favourable event would be a Teuton success in the Balkans, but M. Venizelos' philippic has thrilled the national soul and rendered the infamy of active treachery to Serbia impossible.

Greek Naval Arsenal Plans Stolen.

ALLAHABAD, November 10.

The "Pioneer" special cable:—
LONDON, November 8th.—The "Morning Post's" Athens correspondent states that plans for a naval arsenal at Eleusis had been drawn up under the direction of Sir Edward Raban on the recommendation of the British Naval Commission. They were sent to London, but some one purloined the papers en-route by pre-arrangement, and sent them to Germany. Persons in the Greek Ministry of Marine are implicated. Steps have not been taken to punish them.

The Greek Cabinet.

The Questions of Dissolution.

LONDON, November 10.

M. Michaelidakis, a Cretan opponent of M. Venizelos, has joined the Ministry.

The Cabinet is considering the proposals of M. Venizelos for the purpose of avoiding dissolution, namely either the Minister of War shall express regret for the incident or Venizelists shall not attend Parliament. It is understood that the majority of the members are in favour of dissolution.

Anniversary Celebration.

Of the Fall of Salonika.

LONDON, November 10.

ATHENS.—The Third Anniversary of the Fall of Salonika was celebrated by the Greeks by the Te Deum and a review. The Greek King was present and was acclaimed.

UNITED STATES.

Long and Irritating Controversy Anticipated.

ALLAHABAD, November 10.

The "Pioneer" Special Cables:—
LONDON.—The "Times" Washington correspondent states that general opinion on the American note anticipates a long and irritating controversy. He is frankly disappointed with the attitude of nine tenths of the Americans. A well informed American said:—Doubtless you are rather high handed but if we were engaged in war and had sea power we should do much the same. Our Government is bound to protest, but beyond argument and possibly arbitration nothing is likely to happen.

Detention of American Vessels.

LONDON, November 10.

The "Times" publishes a table showing that of 273 vessels mentioned in one of the lists of the American Note, over half were detained for two days or less, nearly three quarters were released within four days and over three quarters within five days.

Fire Extinguished.

LONDON, November 11.

NEW YORK.—Fire on "the Rouchambeau" has been extinguished and she is proceeding to Bordeaux.

Austrians Repulsed

LONDON, November 10.

ROME.—A communique says:—The enemy on Monday night attempted to re-capture the summit of Coldilana but were repulsed. The Italian counter-attacking pursued the Austrians and stormed the summit of Mount Sief 7500 feet high, north of Coldilana.

Armenian Refugees.

Dying of Cholera by Hundreds.

LONDON, November 10.

NEW YORK.—The Presbyterian Board of Foreign Missions learns that Armenian refugees at Tabriz are dying of cholera at the rate of a hundred daily, and Urumia is also affected.

GERMANY.

Sinking of the "Undine."

The Torpedoing Described.

LONDON, November 10.

COPENHAGEN.—On the occasion when the "Undine" was sunk the German steam ferry "Preussen," with a full cargo of loaded railway trucks, left Trelleborg at noon on Sunday and was met outside Swedish waters by the "Undine" and the destroyer. The periscope of a British submarine was observed when the vessels were twenty-two miles out, but before anything could be done the torpedo exploded under the "Undine," and another followed crashing into the engine-room. Some survivors were picked up by the destroyer and others climbed on to rafts which the vessels were towing in case of emergency. A special train at Sassnitz took the whole of the crew to Kiel. The "Undine" sank in thirty fathoms of water. The steam ferries have been suspended.

Useless German Guns.

ALLAHABAD, November 10.

The "Pioneer's" London correspondent wires:—The Central News Amsterdam correspondent telegraphs that 20 heavy guns, useless owing to the incessant firing before Dwinsk, have arrived at Konigsberg.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 10.

The following telegram dated yesterday has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:

The Germans claim to have occupied Krushevat on the Western Morava and attacking the heights of south Krushevat. They have also passed the junction of southern and Western Morava.

Unofficial Athens reports say that the French have reached Gradsko on the road between Krivolak and Vratsa.

The Russians occupied the region of Frankendorf and Pavlovu, 19 miles west of Riga, and in the same direction progressed slightly south of the Lake Babit, and also advanced in the direction of Mitau, and west of Dwinsk they broke through the first line of the enemies trenches. In some sections on the Styr and elsewhere the Russians successfully attacked.

The French report violent artillery duels over many sectors.

The Italians report the capture of a formidable rampart in upper Cordevole after a furious infantry attack in the heights of over 8,000 feet, and also of continuous artillery action in the Isanzo front.

Entertainment to the Viceroy.

DELHI, November 10.

A meeting of representative citizens of Delhi was recently held at the residence of Hakim Ajmal Khan to consider the question of giving His Excellency the Viceroy a suitable farewell entertainment at Delhi on the eve of his vacating his high office in India. The Hakim Sahib presided. The sense of the meeting was in favour of an All-India function and letters are being issued to that effect by Hakim Ajmal Khan and Rai Shabir Wazir Singh, provisional organisers.

A public meeting of the citizens will be held to decide the form of entertainment.

On the 28th November during the Viceroy's visit to Bikanir this month His Excellency will unveil the statue of the late Maharaja of Bikanir.

Visit to Nangla.

DELHI, November 10.

The Viceroy will visit Nangla on the 9th December to open the Upper Jhelum canal. On the conclusion of the ceremony His Excellency will leave for Lahore where the will halt until the 14th proximo. On the 10th the Viceroy will open the Veterinary College and the King Edward Memorial and has accepted an invitation to attend a garden party given by the Punjab Chiefs Association. On the 11th a reception of returned Indian officers will be held at Government House. His Excellency will spend Christmas at Gwalior and early in February he will open the High Court at Bankipore and lay the foundation stone of the Hindu University at Benares.

Dinner to Sir Ali Imam.

DELHI, November 10.

The farewell dinner to the Hon'ble Sir Ali Imam has been fixed for 1st December.

CALCUTTA.

THE MIKIDO'S CORONATION
FESTIVITIES IN CALCUTTA.Speech by Mr. Huda.
Japanese Consul Replies.

CALCUTTA, October 10.

The Coronation dinner at Calcutta Club tonight, the first of its kind celebrated in this country, was a remarkable and mighty successful function. The spacious lawns of the Club and the premises were beautifully decorated and illuminated with fantastic Chinese lanterns and electric lights. Covers were laid for 63 guests amongst whom were officials, Foreign Consuls, and leading Japanese citizens in Calcutta. The guests were received by Mr. Ooschida, Chancellor of the Japanese Consulate at the landing, and by the Consul-General himself at the entrance of the hall.

The Hon. Mr. Huda's Speech.

The importance of the function lay in the two speeches which were delivered after the dinner and which were listened to with the greatest attention and received with cheers. The Hon'ble Nawab Shamsul Huda Member, Executive Council, Bengal, proposed the toast of his Imperial Majesty and in doing so he said that India participated with her whole heart in the jubilation of the occasion. They were proud of the Japanese people, because they had shown to the world what an Asiatic race fired by true patriotic fervour could achieve in the sphere of human activity. The Japanese people had not to struggle as Indians were struggling with uncompromising conservatism. Japan had made up its mind that the extreme East should be on a par with the extreme West.

The Speaker thought that the time had come when in the map of the world the line dividing the Eastern and Western Hemispheres should be shifted considerably towards the west. They were all aware of the revolution of 1868. Perhaps for the first time in the history of the world a monarch, hitherto an autocrat, cheerfully accepted the limitation of constitutional monarchy and nobles voluntarily surrendered their privileges.

After recounting the progress Japan and made in science commerce and art Mr. Huda said that her achievements were numerous which fostered an unbounded feeling of admiration for the Emperor. Not the least of the bonds that united the people of India to Japan was the fact that the Emperor of Japan was an ally of India's beloved sovereign and had not shrunk from taking his share in the world-wide struggle now going on between the forces of civilisation and vandalism. To-day Japan acted as a sentinel in the Far East and fully identified herself with the cause of humanity, righteousness and justice.

The Japanese Consul's Speech.

After the toast was drunk all guests standing, Mr. Shinobu, Consul-General of Japan in reply said that he was deeply touched and felt grateful at the expression of cordial sentiments towards Japan.

Continuing he said:—"It is the happiest moment for me that I am able this evening to celebrate this momentous event in company with the most distinguished personages here in this Anglo-Indian Capital of Calcutta, first because Great Britain and India are the two countries with whom Japan has relations from the remotest times. The ties that bind Japan to India are quite many as the honourable gentleman has now rightly remarked, it is from India that we first imported the old civilizations of the East, a score of centuries ago and it is through the introduction of Great Britain that Japan which was a hermit nation till fifty years ago was proud to have stepped forward into the circle of the great nations in the world. Her modern progress, her modern development, her modern civilisation we owe to the British people to a great extent. An secondly because to-day the friendly relations happily existing between us are in their most satisfactory condition ever known in history. Our alliance, our ententes, our agreements, whose aims are not for aggression nor for provocation but for the defence of common interests for the development of humane ideals, and above all for the preservation of peace and tranquillity in this eastern side of the globe, rests to-day after testing experiences upon firm, and as I hope and believe, upon an enduring foundation. In this new epoch under the newly crowned ruler which we the people of Japan are welcoming as full of bright promise it is my ardent desire that the link of our good relations will not only remain unshakable but draw us still nearer and closer in bonds of amity and friendship, will unify us firmly and will prove our perfect solidarity in the face of the present titanic struggle.

After the toast was responded to the guests moved to the lawn where an evening party was held, which was attended by over four hundred people. The function was a brilliant one and ended late in the evening.

The Bombay Celebration.

Mr. Yatabe's Speech.

BOMBAY, November 11.

The "At Home" given by Mr. Yatabe the Japanese Consul last night in honour of the Mikado's Coronation was a great success. At the dinner Mr. Yatabe proposing the toast of the King Emperor said that King George has been a most exemplary Sovereign. His Majesty was a worthy successor of his royal line and true leader of his people. Happy must be the people who lived under the rule of such a monarch. Japan might well be proud to be allied with a nation like Great Britain. It was a source of great satisfaction to her to feel that the alliance at the present juncture may be doing something to lighten the burden on her great ally. Obligations of Japan to Great Britain would be faithfully and honourably fulfilled. Let them hope that Anglo-Japanese Alliance would last for ever and that it would prove a corner stone in the preservation and restoration of universal peace. Mr. Yatabe referred to the recent accident to His Majesty the King Emperor in France and said that as much as they regretted this unfortunate mishap they were glad that King George visited his army at the front for that visit would stimulate the magnificent spirit which would bring this great war to a victorious issue. His Majesty's condition was now greatly improved and it was to be hoped that before long he would again be back inspecting his army.

Toast of Japanese Emperor.

The next toast was that of the Emperor of Japan which Sir Basil Scott proposed. Sir Basil reminded them that that was an auspicious day selected for the Coronation of His Majesty the Emperor of Japan. They hoped that he might live to see many anniversaries and that the link between his country ("as their generous and hospitable host had said) and Great Britain might continue unbroken through the ages.

Other toasts were, "the friendly powers" prior to drinking which the band played the National Anthems of the Allies, "The Land we Live In", and "The Guests of the Evening". The gathering dispersed at a late hour in the night.

The Danger of Yellow Fever.

CALCUTTA, November 10.

At a meeting this evening the Corporation of Calcutta considered the report of Major S. R. Christophers I. M. S. regarding preventive measures advisable with respect to yellow fever germs known as *Stegomyia fasciata*. In his report Major Christophers says that in Calcutta the port is most critical part of Calcutta as regards the introduction of yellow fever and suggest that an antistegomyia campaign under a special officer of sufficient calibre should be commenced in port. The Corporation resolved that it be recommended to the Government that an antistegomyia campaign under a specially qualified officer to be paid by the Government be inaugurated in the Port of Calcutta on the lines indicated in Major Christophers' report.

Causing Hurt to a European.

Judges Cancel Sentence of Imprisonment.

CALCUTTA, November 10.

At the High Court this evening Justices Greaves and Wainman disposed of a rule issued on behalf of Jendira Nath Mukerjee and Puni Bhushan Chatterjee calling on the District Magistrate of Champaran to show cause why the conviction and sentences passed on them should not be set aside. The petitioners were convicted by the Joint Magistrate.

of Motunare of causing grievous hurt to Mr. R. H. Baldwin and his partner and sentenced Jendira to 3 months and Puni Bhushan to 3 weeks rigorous imprisonment. Their Lordships did not think that this was a case in which imprisonment should be indicated. They accordingly set aside the sentence of imprisonment and directed them to pay a fine of Rs. 25 each.

Inspector Girindranath's Murder

Coroner's Inquest.

CALCUTTA, November 10.

At Coroner's Court to-day inquest was resumed on the death of Sub-Inspector Girindranath Bannerjee, who was

shot dead recently. Inspector Upendra Nath Chatterjee who was also wounded on the same occasion said that the deceased Inspector was with them in the house of Inspector Jibankrishna Mukerjee and when they were partaking refreshments, all on a sudden a Bengalee youth appeared at the door, drew out a revolver, stepped into the room and commenced firing. The light that was burning in the room went out when three or more assailants entered the room and continued firing. Witness got a shot and when they were running up-stairs deceased fell receiving a revolver shot. Witness picked up the deceased and dragged him up-stairs where the deceased died almost immediately.

The Jury returned verdict of "death from gun-shot wound amounting to murder by some persons or persons unknown."

BOMBAY.

The Late Sir P. M. Mehta.

The Bombay Corporation's Meeting.

BOMBAY, November 10.

A special meeting of the Bombay Municipal Corporation was held this evening in order to give expression to the feelings of profound sorrow with which the Corporation had received the sad intelligence of the death of their esteemed colleague and revered guide, the Hon. Sir Pherozeshah Mehta. There was a full attendance including almost all the European members, and the visitors' galleries were full.

Forty-Five years of Service to Bombay City.

Eulogistic references were made by many speakers to the distinguished service that the late Sir Pherozeshah had rendered to his country and to the Corporation in particular, with which body he was associated for more than forty-five years. Mr. Pheroz G. Sethna, President of the Corporation in a very touching address spoke of the inestimable services Sir P. M. Mehta had rendered. Before the country had not fully recovered from the loss caused by the death of Mr. Gokhale, another star of the first magnitude had gone. India had lost one more of its illustrious sons. To no other body was the late Sir Pherozeshah more devoted than the Bombay Municipal Corporation. He was connected with it for more than forty-five years, a record which any City might well be proud of. No other member had rendered more worthy service during his distinguished career in the Corporation.

Four Times President of Corporation.

He was its President for no less than four times. In 1905 as President he had the honour of welcoming Their Imperial Majesties, then Prince and Princess of Wales to Bombay. Again in 1911 he welcomed Their Majesties the King and Queen. Continuing the President said they all were poorer by his loss, they mourned his loss but they had all lived in the age he had lived and should follow his example.

The Resolution Expressing Sorrow.

Sir Balachandra Krishna, Senior Member of Corporation, present then moved the following resolution:—"That the Municipal Corporation of Bombay in this meeting assembled desire to give expression to the feelings of profound regret evoked by the lamented death of Bombay's foremost citizen the Hon. Sir Pherozeshah Mehta, K. C. I. E. who was not only the trusted guide and leader of the Corporation and other civic bodies but also an eminent leader of the entire Indian community, and in whose death the City along with the country sustained an irreparable loss." Ever since Sir Pherozeshah joined the bench of Justices in 1870, he worked and fought most strenuously for the reform of the municipal constitution with exemplary self-denial, for which there is no parallel, and steadfastly consecrated his life and magnificent talents to the affairs of the Corporation, in the making of which he had a prominent share and jealously guarding and promoting the cherished rights and interests of which he never spared himself.

Corporation's Representative in Legislative Council.

During his long and honourable connection with the Corporation, on several occasions in the past the Corporation have gratefully acknowledged their obligations to Sir Pherozeshah for his illustrious services and on this mournful occasion they once again deem it their duty to place on record that throughout this period of forty five years, during which he was elected to be President of the Corporation on four different occasions a distinction unique in the annals of the Corporation and their representative in the Legislative Council of H. E. the Governor of Bombay since the Corporation were given the right to be represented up to the date of his death a record equally unique. He had been to the Corporation a pillar of strength, that it was to his sterling efforts and inspiring example and guidance that the Bombay Municipality is particularly indebted for the proud position it occupies as the premier municipality of India, and that it was but natural that with such brilliant record of life long services, distinguished by his impressive personality glowing patriotism, exceptional powers of eloquence, vigorous intellect, sober judgment, and fearless independence he came to be regarded and revered by his colleagues as the father of the Corporation.

Another resolution expressed the heart-felt sympathy of the Corporation to Lady Mehta and family.

In moving the resolutions Sir Balachandra said that the credit of making the Bombay Corporation the first in India was due to Sir Pherozeshah. There was not a more courageous, heroic and brilliant man.

Refuses a Lucrative Government Appointment.

Sir Ibrahim Rahimtolla in seconding the resolution recalled that Sir Pherozeshah was, early in life, offered a lucrative Government appointment, which he refused in order to serve the motherland better. The loss was irreparable. It behaved all of them to study him and follow his footsteps.

A Giant Among Men.

The Hon. Mr. McBain described Sir Pherozeshah as a giant among public men. He had the warmest admiration for him.

A Fine Statue must be Erected.

Sir Dinshaw Petit said that early steps should be taken to raise a fitting memorial to the deceased. They should erect a fine statue in front of the municipal office.

Various other speakers addressed the meeting feelingly. Mr. Jehangir Petit described Sir Pherozeshah's death as a national calamity. The Municipal Commissioner Mr. Cadell referred to the assistance Sir Pherozeshah had given to the executive; and in spite of his criticisms to the way in which he had appreciated the work of the Executive.

Another member said that Government will also feel the loss of such a distinguished citizen.

Mr. Wacha Unable to Speak.

Mr. D. E. Wacha was so overcome with grief that he could not speak. He had his speech read by the President. After mentioning the life long friendship he had with Sir Pherozeshah Mr. Wacha said:—"Daily we read of marvels of heroism achieved by Britain's noblest sons and by our own countrymen in various sanguinary fields of battle but India has lost her valiant son Pherozeshah on the field of "fruitful strifes and rivalries of peace." He gave the best of his life blood, his great talents, his indomitable energy, uninterruptedly for fully forty years to the cause of his motherland, with a courage, independence, untiring devotion and unexampled selflessness, which are to-day the admiration of millions of his countrymen. The Resolutions were passed all members standing.

The Bombay Presidency Association's Resolution.

At a meeting of the Bombay Presidency Association this evening Sir Bhalchandra presiding the following resolution was unanimously passed: The Association express their sense of profound sorrow at the death of Sir Pherozeshah who was the founder of the Association. In him the Presidency, the whole country and the British Empire lost a citizen of unrivalled public spirit and a statesman the removal of whom at this juncture is a great national loss. The Association tender their respectful sympathy to Lady Mehta and family and assure that their sorrow was fully shared by the whole nation.

Dadabhai Naoroji.

A letter from Mr. Dadabhai Naoroji to the Secretary, Presidency Association, Bombay, was then read:—

Dear Sir:—I am very sorry I shall not be able to be present at the special meeting of the Association to place on record the high sense of great loss sustained by the Association on the lamentable death of Sir Pherozeshah. It is indeed a very great loss to India. I have known him throughout the whole of his public career and can hardly express adequately my appreciation of his ability and high worth as a public benefactor. Sir Pherozeshah's loss at any time would have been a serious matter but at the present time it is most deplorable and I put it most keenly. Now the time is coming upon us to settle most serious and important questions of India's place in the Empire, the rights of Indians as British citizens etc, and we have now the misfortune of losing such a power and force at the time of our greatest need. To me personally he was one of my best friends. With expression of sincere grief at Sir Pherozeshah's death.

I REMAIN,

DADABHAI NAOROJI.

(LATEST TELEGRAMS.)

Russian Success on the Strypa.

German Prisoners Ruse Frustrated.

LONDON, November 10.

Details published in Petrograd of General Ivanoff's latest success on the Strypa, when he took 8,500 prisoners, as recorded in the communiques of the 7th October, show that the Russian advance began on the 30th September. The bridging of the Strypa and Lake Ischkuve was carried out in two nights, in the face of heavy gunfire, and the Russians as they crossed arranged elaborate telephonic communications with their rear, laying cables by poisonous beneath the waters of the lake. They then gained a footing on the right bank, and built bridgeheads as a preparation for eventual withdrawal. The fighting was of maximum intensity for six days, especially in the village of Semikotze when the enemy Artillery fire was most furious. When the Russians began to retreat many of their numerous prisoners desperately attempted to seize rifles, and produce a panic among the Russians, but the prompt application of machine guns frustrated the 'coup'.

London Press Opinions.

The "Daily Telegraph."

LONDON, November 10.

The "Daily Telegraph" rejoices at the buoyant and cheerful confidence of the Gaudian speeches.

The "Daily News."

The "Daily News" says:—"The remarkable confidence as to the prospects of the war expressed by Mr. Asquith and Mr. Balfour give the country new faith and fresh inspiration."

The Times.

The 'Times' says:—"Mr. Asquith voices the national attitude to the war. The delay in achieving a decision has not shaken our determination. Difficulties and disappointments have only raised the British spirit to sterner temper."

LONDON, November 10.

Explaining the war council proposal Mr. Asquith said that M. Briand and he hoped that before long the British and French Ministers would sit in a common council with the expert advice of the united general staffs and so direct joint operations. They would be delighted if Russia and Italy would join. By this means the war would be conducted still more efficiently. Mr. Asquith also emphasised the great importance of strengthening the British General staff (cheers). He dwelt on the value of interchange of officers of staff and the army in the field. Sir Archibald Murray had been active in strengthening the staff. An appointment was about to be made of General Kiggell as assistant to the Chief of the Imperial General Staff and General Shaw was to be made Director of Home Defence. Mr. Asquith concluded by saying that he had satisfied himself as to the composition and abilities of the General Staff on which no fewer than twenty six members had had actual experience in the present war. He would also have at the War Office from France a very distinguished French Staff Officer who would be in daily communication with the British General Staff. We should similarly reciprocate with France.

Reuter learns that Great Britain, France and Russia have concluded a loan of forty million francs to Greece and the money is already at the disposal of the Hellenic Government. The matter was negotiated when Mr. Venezelos was in power. It is also understood that M. Skouloudis' Government made a formal declaration of continued neutrality and sincerest good will at all Entente capitals yesterday.

చక్రవర్తిగారి పట్టాభిషేకము.

కలకత్తాలో నుత్సవము.

ఈనెల 10-వ తేదీ రాత్రి గోపురిందు జరిగింది ఇట్టి విం దిదివరకెన్నడును జరుగలేదు. విహారమందిరమున పరిసరో ద్వానమున ఉన్నవారముగ నలంకరింపబడినవి. చిత్రవిచిత్రములను వీవా లాంతరులలోని దీపములను విద్యుద్దీపములను వింతిస్తోయగమునుగలిగించినది. రోడ్డును అతిథులు భుజించుటకు ఆసనము లుపయోగపడినవి. అంగ్ల ప్రభుత్వోద్యోగులను విదేశీయుల రాయబారులను కలకత్తాలోని జపాను పౌరులలోని ప్రముఖులను వచ్చిరి. జపానురాయబారిగర్మున చాన్సలరు గోపీదాసుగారు వచ్చిన యతిథులకు సింహద్వారముకడ స్వాగతముసంగిరి. సభాకాల యభివ్యవహారము ప్రధానరాయబారి పిన్సోగారే సమర్పించిరి. విందుభోజనలైసమీకృత నుపవాసములు జరిగినవి. బంగాళాదేశమున వారి కార్యనిర్వహణకర్తలలో సభ్యులకు ముగ్గు నవాబుసాంనులు ముదాగారు చక్రికర్తగారికి స్వప్రదానమును గోరుచు ను కన్య సిం చిరి. భారతీయు లీయహోత్సవమున హృదయ పూర్వకముగ నానందించుచు న్నారు. ఆసియాఖండవాసులుగూడ జేతభర్తరితులైసహోమలలికార్యములనై న చేతుగలుగుచు రని జపానువారు ప్రపంచమునకు చూపియున్నారు. కాన భారతీయులు జపానువారిని చూచి యుహ్సించుచున్నారు. సమాధానమునకు రాని పూర్వకమైనవలంబకులతో భారతీయు లిప్పుడు పడుచున్న చిక్కులనంటి చిక్కులు జపానువారికి కలుగనేలేదు. వచ్చిను జేతపుకొన నన్నవారితో ప్రాగ్జేతపుకొన నున్నవారు గూడ నుమానుమానుండ రలేనని జపానువారు నిశ్చితాభిప్రాయములైరి. భూగోళపటమున ఉత్తరాధ్యగోళమున పూర్వాధ్యగోళమున వేరుపరచు లేఖ చాలవరకు జన్మించునకు జరుపవలసిన కాలము వచ్చినది. ౧౮౬౮ వ సంవత్సరమున జరిగిన విప్లవము పంపెయగుదురు. విరంతుకాధికారకారము ననుభవించుచున్న చక్రికర్తయు స్వేచ్ఛల ననుభవించుచున్న సామంత ప్రభువులును బలవంతము లేకుండ తమ స్వాతంత్ర్యములను వదలుకొని సాంప్రదాయబద్ధమున ప్రభుత్వమునకు సంతోషపూర్వకముగ నంగీకరించుటకు ప్రపంచ చక్రియందు జపానుదేశ చాత్రము పుష్ప మెదానారణ మనదగును. జపానువారు ప్రకృతిరసాయనికాది శాస్త్రవిషయములయందును వాణిజ్య విషయములయందును చిత్రకళలయందును పరిశ్రమలయందును చూపినయభివృద్ధిజగద్రవితము. జపానుచక్రవర్తిగారియందు ప్రపంచగానులకుగల గౌరవ మెవరము. భరతఖండమువారికెంతో ప్రేమాస్పదులగు శ్రీబ్రాహ్మసామ్రాజ్యమునకి జపానుచక్రవర్తిగారు మిత్రు లగుటయు కార్యమునకును ప్రేమకును జరుగుచున్న మహాసంగరమున జపానుచక్రవర్తిగారుపాలుగొనుటకు వెనుదిరుగుండుటయుభారతీయులకును జపానువారికి ఆన్యోన్యముగా ముడుకుటయుఖ్యకారణము లని చెప్పదగును జపానువారు భూతదయను ఋజువర్తనమున వ్యాయమును సంగ్రహించుటకు బద్ధకంకణులై ప్రాగ్జేతమునకాపుగాయుచున్నారు అని మానగారు నుడివిరి. ఈ ప వ్యాస ము మా గి నీ న వీ మృత్యు చి త్తి ఘటం దరును లేచి నిలిచి చక్రవర్తిగారికి స్వప్రదాన మొసంగిరి. పిమ్మట జపాను ప్రధానరాయబారి పిన్సోగారుపంపించిరి జపానుదేశమునగూర్చి సానుకూలమును వెల్లడించినందులకు నేను చాలకృతజ్ఞుడను అంగ్లభారతీయులకు ప్రధానగరమున కలకత్తా నగరమున నుత్పన్నులగు నీయహోత్సవలోకపని ఈయహోత్సవమున నేను నేటిసాయంత్రమున జాపించగలుగుటచే నీదినము పర్యవసాను. జపాను దేశమువారు అంగ్లభారతదేశములతోదేవే వరకాలమునుండి సంబంధముకలిగియున్నారు భారత జపానుదేశముల మైత్రికిగల కారణములు చాల మెండని ముగ్గు ముదాగారు చెప్పినది గుంజనము పొగ్గోక పొచ్చిన వాగరకతను జపానువారు మొదట ననేక కృత్యములకు పూర్వము భరతఖండమువారి కలననే గ్రహించిరి. గింసంతర్వహల క్రితమువరకును తపశ్శ్రమమును జపాను దేశము అంగ్లదేశముల పరిచయమువలననే నేడు ప్రపంచమునందలి గొప్ప దేశములవారితో కుశ్మగౌరవమునకు పాత్రమైవదని మే ముహ్సించుచున్నాము. మాకీ నవీనాభివృద్ధియు వాగరకతయు భూనాతిశయమును కలుగుటకు అంగ్లదేశీయులే యుఖ్య కారణములు. మరియు మనస్సేవాభావము నేడు చాల నధికము గుర్తిం త్వమును

వృత్తాంతములు

దేశీయమహాజన సభాసంఘాధ్యక్షులు:—బొంబాయి నవంబరు ౧౦:—సర్ బారాయణ చంద్రాచార్యులుగారు సర్ ఫిరోజు మహతాగారికి బహుళగా నాహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా వియమింపబడుదురని తెలియచున్నది.

మధ్యపరిత్యాగమువలన కలిగిన నష్టము:— బొంబాయి గవర్నరు గారు మధ్యపరిత్యాగమువలన కలిగిన ఆదాయము బాబుకు 4-వ వాయిదా సామ్యము 200లను బొంబాయి రాష్ట్రీయ శ్రీల ముద్ధనిధికి పంపబడినది.

కోర్టులో అనగరముగ మాట్లాడినందుకు శిక్ష:— కలకత్తా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో ఒక ఉత్తమవాడు వానిస్సేపీరుని డిగ్రుగా విలచెను. అందువలన మే జార్జులు బాప్సరు గారు కేసుజేసిరి. క్రిందటి గురువారమునాడు అది విచారించబడ్డది. మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్దాయి అనగరముగ మాట్లాడినందువల్ల వారికి అడ్డుగల్గించి వారికి ఒకరూపాయి జుల్మానా వేసిరి.

అప్పవార్య పుస్తకభాండాగారము, రాత్రులపాలెము:— కడవిండిపాకలికాంతు మధ్యాహ్నము భాండాగారమందరమున రాత్రులి వెంటబున్నరాత్రుల యాధిపత్యముక్రింద నాకమహాజనసభ జరిగినది. గుమారు ౨౦౦ మంది సభకు లచ్చేసిరి. హుడ్డేప్రభు పాప పూడిసేరా రామయ్య గారుదీపాలి యుత్సవచరిత్రమును తత్సంబంధమున నరకాసురకథనుగూర్చి యుపన్యసించిరి. అనంతర మగ్రాసభాధికారి గారు హిందూమతమునగూర్చి సభితులహృదయములకు నుబోధక మగునట్లు చెప్పి ముఖవ్యాస ముసరిరి. శ్రీబ్రాహ్మచక్రికర్త జనులు కలుగుట కిశ్వరభారత సత్యముగింపబడినది.

ఒక బిల్లుకలెక్టరు ౨౮౭౭ గూహాయిలతో మాయముట:—చీనాదేశమునందలి తమ బిల్లు కలెక్టరుక డగడదలేదనియు నితడు తమ ౨౮౭౭ గూహాయిల చెల్లింపబడవలసి యుండెననియు రంగూనులోని హోకాంగు షెగ్ హాబ్యాంకివారు పోలీసువారికి తెలియపరచిరి. ఈ బిల్లు కలెక్టరు రెండువర్తక సంఘములవారంద ౨౮౭౭ గూహాయిల ననూలు చేసెను. ఈ వైకము బ్యాంకిలో నీతడు చెల్లింపవలయును. పోలీసువారికిని కనుగొనిరి. ఇతడు స్వగృహముననే యున్నాడు. కాని కరీమువై స్వారకములేను. వైకమునూడ నిలివద్దలేదు. కొక నికర్త హోడ్డువార నీతడు పడియుండెననియు, ప్రిస్తుతి మోతడెట్టి నీతిలోనున్నాడో అట్టినీతిలో నీతడింటికి కొని రాగడె ననియు నీతనిసోదరుడు పోలీసువారికి తెలియపరచెను. ఈకోగి వైద్యకాలకు గొనిపోబడెను. అచట నిలిచి తెలివిరాగానే పోలీసువారికి అరెస్టుచేసిరి.

బొంబాయిరాష్ట్రీయ సంఘము:—ఈనెల ౧౦-వ తేదీ సాయంత్రము సభజరిగినది. సర్ బాలచంద్ర కృష్ణగారధ్యక్షులుగానండిరి. సర్ పి.ఎం. మెహతాగారిమరణమునకు సానుభూతిని తెలుపుతూ మేకగ్రీవముగనంగీకరింపబడినది దాదాభాయి నానోడిగాను సంఘకార్యదర్శిగారికి ప్రాసినలేఖ చదువబడినది. వాసానుభూతిని తెలుపుటకు నే వాసభతు రాజాలకుండుటకు చాల చింతించున్నాను. భరతఖండమున కిది గొప్పనష్టము. నేను మెహతాగారును చిన్నతినను సుండియు బాగుగా నెరుగుదును నేనాయన నుచిరీతి ప్రశంసించబాలను. ఆయనమరణ మెప్పుడికిని దేశమునకు నష్టకరమే. ప్రస్తుత మది మరింతనష్టకరముగనున్నది. ఆయన వాకు యభ్యున్నేహితులు అని దాదాభాయి నానోడిగారు వాగిరి.

కలిగియున్నది. మ. మైత్రి. మనకూడిక, మన సంధి, పరులవై దాడినెడలంబు గాను పరుల కాగ్రహము కలిగించుటకు గారు. మనస్వస్థ్యమునకొరకు భూతదయా ప్రాప్తి మాకమునకు ప్రపంచమునందలి తూర్పుభాగమున కాంతిని నెల కొల్పిటకు ఇట్టి ముద్దేశములతో మనకుగలిగినమైత్రి నేడత్యంతమును దృఢత్వమును కలిగియున్నది ఇట్టి మనస్సేవాభావము నాతవాభివృద్ధిగ సార్వభౌమనిపరపాలనమున ముంత దృఢతరమగునని నేను విశ్వసించుచున్నానని ఆయన నుడివిరి. ఈ యుపవాస మైసమీకృత వారందరును తోటలోనికి వెళ్లిరి. అచట ౪౦౦మందికి ఫలాహారములు పంచి వెట్టబడినది. చాల రాత్రులకును వివేదములు జరిగినవి.

కొత్తజ్వరము:— ఈనెల ౧౦ వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా కాక్సోరేషనువారి సభలో ఎట్లో ఫీవరను జ్వరము వ్యాపింపకుండచేయవలసిన పనులనుగూర్చి మేజరు. ఎస్. ఆర్. క్రిస్టఫరుగారి రిపోర్టుచర్చింపబడినది. ఆసలహానుగూర్చి దొర తనమువారికి వాగ్దానము నిశ్చయింపబడినది.

నార్తనుగారు:—కలకత్తాలో నున్న వ్యాయవాది నార్తనుగారు కాశీ కుట్రకేసులో ముద్దాయిగా నున్న అడ్వీరులో కార్యారావు గోపాలసింగు గారిపక్షమున వాదించుటకు కాశీకి వెళ్లుచురని తెలియచున్నది.

మిత్రమండలి మంత్రులసంఘము:— త్వరలో అంగ్ల రాజనుమంత్రులు సంఘముగ నేర్పడుదురని నేను మిత్రియాండుగారును తెలియచున్నాము. రష్యా ఇటలీమంత్రులుగూడ రావలెనని ముఖ్యోక ఇట్లుజరిగిన యుద్ధమింకను భాగుగాజరిపబడును. అంగ్లసయినికే పరిపాలక సంఘమున సమర్థుల నికనను చేర్పవలెను. వీరును యుద్ధరంగమునందలి సేనానూలు సంద్రప్రతిమి ముందుండలెను. సర్. ఆర్విబాల్డు మరేగారు ఈ ఐదుయూన శ్రద్ధవహించియున్నారు జనరలు కిగ్లెజుగారు జనరలు మెగారు ను నియమించబడుదురు. ప్రిస్తుతమున్న వారిలో ౨౬ గులు ఇదివరకు యుద్ధములో పనిచేసిన వారే. పరానుదేశపు వైకోద్యోగులలో సమర్థులొకరుగూడ నీసంఘమున నుండదగును. ఆయన నిత్యమును అంగ్లవైక పరిపాలకకర్తముతో మిత్రములు జరపుచుండలెను అరి అస్సీస్టు గారు నుడివిరి.

ప్రేమాయుద్ధ రష్యావారి విజయము:— లండను నవంబరు 10:—జనరలు ఇవానపుగారికి కలిగిన విజయమునుగూర్చి అధికారు లిటులపేర్కొనిరి: 7-1౦-15 వ తేదీని రష్యావారి: విజయము కలిగినది. 3౦-౯-౧౮ వ రష్యావారు నుంచునకు వెళ్లసాగిరి. శత్రువులు తీరికొను ఫిరంగులను కాల్చుచున్న న రష్యావారు రెండురాత్రులలో స్త్రీపాకును ఇన్సుక్టీ సహోవరమునకును పంపెనను కట్టిరి. వారు యంగునకు వెళ్లుచు తెలిపాడు తీగెలను నీటిగుండ పసి కొనివెళ్లిరి. వారు బుడిచిట్టున చేరి ఏర్పాటుల నన్నిటినిచేసిరి. 6 కోట్లూ తీవ్రయుద్ధము నెమిగొట్టునొద్ద ముఖ్యులు జరిగినది. రష్యావారు వెనుకకు బోవుచును వైదీలుగా జల్లుకొనబడిన జర్మనులు పాపాలను లాగుకొని కలవరము కలిగింప ప్రయత్నించిరిగాని ఆప్రియత్నములు మరఫిరంగులచే నడచివేయబడినవి.

గ్రీసుకు బదులు:— లండను నవంబరు 10:—ఇంగ్లాండు రష్యా ప్రాగు దేశములవారి గ్రీసుకు 4 కోట్ల ప్రాగ్మటలు బదులిచ్చి నాముని గ్రీసువారి మంత్రులు స్నేహభావము నన్నికడలను వెల్లడించిరి.

నాకల నుపయోగించుకొనుట:— లండను నవంబరు ౧౧:—దొరతనమువారు కోరి: ప్రికారము యజమానులు నాకలను విదేశీయులకు పంపవలెనని రేపటికోజున నుత్తరవు చేయుదును.

అన్కొనానాక:— లండను నవంబరు ౧౦:—కోజు. ఈనాకలో ౪౨౨ ప్రయాణి:లు ౬౦ నుండి నానకులు నుండిరి.

గిల్లుకులు ప్రసంగములు:— పత్రికాభిప్రాయములు. లండను నవంబరు ౧౦:—గిల్లుకులు ప్రసంగములు ఈయనవాకములగున్నవని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికయును అది ప్రజలకు నూతనముగు దృశ్యమును, విశ్వాసమును గొలుపుచున్నవని డెయిలీ న్యూస్ పత్రికయును ఏస్క్విత్ గారు యుద్ధముయెడ జాతిను భావమును వెల్లడించిరి మైమున పత్రిక నేయువాగిసినది.

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువారి క్రింది విలూసమునకు ప్రాసెకొనవలెను.

- 1 బిల్వేశ్వరీయము ౨-౦-౦
- 2 కొక్కొండ మహాకవ్యము ౦-౧౨-౦
- 3 సింహచల యాత్ర ౦-౪-౦
- 4 గోనావరి వృక్షము ౦-౪-౦
- 5 నియోగి దీక్షితచరిత్రము ౦-౮-౦
- 6 నరకాసురవిజయ వ్యాయోగము ౦-౮-౦

పోస్తుభ్యులు ప్రత్యేకము
కొక్కొండ కుమారనరసింహం,
రాజమహేంద్రవరము

కాశీ కుటుంబము.

ఈ కేసు ఈ నెల 9 వ తేదీన మరల విచారణ జరిగినది. ముద్దాయిలకు ప్రత్యేక స్థలమున కూర్చుంటుంటున్న బల్లలు వేరు బడినవి. వ్యాసువాడుల సేర్వీకులైన 7 గురు ముద్దాయిల పక్షమున వాదించుటకు బాబు రేంద్రనాథ రాయగారిని దొరతనమునకు నియమించిరి. ముద్దాయిగోపాలసింగుకు కుర్చీ ఇవ్వబడినది. మొదటి ఆశ్రూవరు నిర్మాణియవలె వాడుక వాడుకలను చెప్పెను. సేను సంఘమునకు చెప్పినట్లే కోకా సంఘములో నున్నాడు. సంఘమున నతడు చేసిన ఆ సంవత్సరములకు పట్టుట కత్తు లేర్పడినవి. సేను చేతునకి కత్తు లేర్పడినవి. ఒక కత్తును కేవలమును ఒక కత్తును కోకాయన వాయనకు కత్తు రాగానే కోకాపక్షమునకు కట్టుటలోనుండి వెళ్లిపోయిరి. కోకాపక్షమువారిలో అమూల్యగోపాలముఖర్జీ చాలము ఖ్యాతి ఇతః వారాహావంటివాడు. కేవలము దేవదాసు సంఘము సేర్వీకులను పూర్వం కేవలము ప్రత్యేకముగా, స్వాధీన భారతము మున్నగు నరాజక వాజ్మయము బయలుపడినది. కేవలమును పట్టుట వారికి సాంకేతిక నామ మేమియును లేదు. ముద్దాయిలలో నలిగి కాశీ పాదుకు కరివెలయును పెంట్లము హిందూ కళాకాలలోను, హ్యూయట్ క్షుత్రము పాతకాలలో నున్నవను, పంచినెట్టిరి. పరాజయిన వారిలో ప్రముఖుడు బెంగలీ బోలా పాతకాలలో పంచినెట్టెను. నరేంద్రుడు గోడల కంటిం చెన. వారకేంద్రపాతకాలకు నలిగి వెళ్లి కొన్ని పత్రికలు లనోక బంట్లకు కిచ్చి ఇది నుండుల ప్రకటనలు విద్యార్థుల కిందకి నియ్యవలెనని చెప్పెను. సేను పట్టుటకు పూర్వ మీర కరపత్రములను చూచితిని. కేవలము కుకత్తానుండి 200 తెచ్చివాడు బంగళాలోని అరాజకులతో పంచయము గలిగినట్లు జేసిందియు. నరేంద్రుడు కలకత్తా వెళ్లుటకలదు. ననునకు మోహను హజారను నరేంద్రో పంచయము కలిగినది కేవలము చెప్పెను. 1913-14 లో సేను రసవిహారు చూచితిని. పెంట్లము హిందూ కళాకాలకు సమాపమందున్న యొక తోటలో రసవిహారు కలసికొన్నది నరేంద్రనాథుడు నాతో చెప్పెను. అచట నలిగి కాశీ పాద-ప్రియ నాథకేవలమును-మరియు కత్తులనుండి అతడే రసవిహారుని కేవలము నాతో తెలుపాత చెప్పెను. నీకు వివాహమేదా నీకు పనిలేదని నా నీవు ఖయ్యుకు వెళ్లుటకు సిద్ధపడితివా? నీవు ప్రాణములను గోల్పోవుటకు సంసిద్ధుడవా మున్నగు ప్రశ్నలను రసవిహారు నన్నడిగెను. సేను సిద్ధుడగానున్నానని చెప్పితిని. మరికొంతకాలమున కతడు కాశీలో కాపురముండవచ్చెను. సేనకిని 1914 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో చూచితిని. అప్పుడో మరాయి రసవిహారు యింట నీ ముఖం డెను. రసవిహారు నరేంద్రనాథ ఘోష నియు నురేంద్రనాథ దత్తనియు మారుపేర్లుకాడి నున్నది. రసవిహారు దాయంబు రానెల బండెను. అతనియంట బాంబులు తుపాకులు తూటాలు ద్రావకములు ప్రేలుకుసాముగ్రలు మున్నగువాని కన్నీటిని సేను చూచితిని. వానిని కేవలము తెచ్చెను. ఒక ఆదివారము వాడు సభ జరిగింది సేనుకూడ వెళ్లితిని అప్పుడు రసవిహారు మాకు వానిని కిట్టిమోపి విడిచించెను. తరువాత నవి బాబూ రాయగారికి కిట్టికొని పోవడెను. బాబూరాయు మీరకు నుండి కచ్చి కాశీలో సంస్కృతము నేర్చుకొనుచున్నాడు. సవర్ణత్రాప్రచారకమండలి కతడు కార్యదర్శి సేను యువజనసంఘమున చేరినట్లుట మనీషాలను చూచితిని. సచివకు మేర్పడినట్లుట మే మందఱును గంగాదమిద పడకపి కాదు వెళ్లుట జరిగినది. బంగళాములో పడకలవిడవెల్లి బండిపోటు చేయారని నవీను మాకు సేనును ఆపడక సేనకనుమితివారిది. అప్పుటి బాబూ పత్రికకు ఆయుధ భాసమును తీసి వేయటముగూర్చి రసవిహారు దోషవాదమును పంచెను. దానిని సాఫల్యముగా మహమ్మదీయుల యిట్లుండులనుగూర్చి విచారణాని వ్యాసమును సేను సాఫల్యమున లిని. అదికూడ పత్రికలోనే ప్రకటింపబడినది. ఆర్థులలాంటి నేతి జయపూవులతో చెల్లెనున్నాడు. ఆరాజకాలము హత్య కేసులో నాతిని పేరు చెప్పబడినది. అతనినిగూర్చి రసవిహారు యొక వ్యాసము ప్రాసెను. మొదట ఆసతోమను, తరువాత మన్మథనాథుడును రసవిహారుకి పండి వెట్టుచుండిరి. 1914-వ సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెలలో కరపత్రములను మరల పంచిపెట్టబడినట్లుపాతా పంపిరి సేను కొన్ని యుత్తరములను పిల్లలములను వ్రాసితిని. కాశీపూజయిన పిమ్మట పశుపతి కొన్ని

బాంబులను రసవిహారుని యింటకి తెచ్చెను దానిని పరీక్షించుటలో రెండు కేరీలైనవి. రసవిహారుకి చాలవోట్ల గాయములైనవి నెద్దచప్పుడయినది. అది ఏమిటని ఇంటిలోని స్త్రీ లడిగిరి. సోదాబుడ్డి ప్రేలినదని చెప్పితిమి. గాయముల నరేంద్ర మున్ను కొనెను నుండులను సేను బాబూలలో కొనితెచ్చి ఇచ్చితిని రసవిహారును నరేంద్రునింటికి వెళ్లెను బాంబులు బాబూరాయు నియంత్రికీసికొనిపోయిరి. బాంబులు కేరీలుటలన కేవలముని కంటికి కూడ వెళ్లు తగిలినది. కేదారఘట్టమున నెలకు గురితిల అద్దెను సేను రసవిహారుని కొకయింటిని మాట్లాడి కరారు వామా వ్రాయమంటిని రసవిహారు నొకబండిలో పరుండవెట్టి తలుపులు మూసి కొత్త ఇంటికి తీసికొని వెళ్లితిమి. నా క్షయ గ్రామమును గోల్పోయి నాతండ్రికి జబ్బుగా నున్నదని తంతి వార్త కచ్చినందున సేను వెళ్లితిని. సేను నాగ్రామమునుండి మరలవచ్చి విహారుని ఇంటికి పోతిని అచట సేను పింగళేను చూచితిని. అతడే మిరికానుండి వచ్చెను. విహారు కేదారఘట్టమునుండి పారిశ్రేంద్రఘట్టమును బసూరెను. పోలీసువాడు వాకబుజేయుటలన మార్చితి నని యతడు చెప్పెను. ఎవరో యొకరువచ్చిరి. నీవతని చూడవూడదు. తరువాత నాయుంటికి రాకుమని నాతో విహారు చెప్పెను. 1915 జనవరిలో అనగా మిరి యొకవారమున కతడు కలువపంపగా సేను వెళ్లితిని. అప్పుడు సచ్చినదాను, నరేను, పింగళే, విహారు, యమున మున్నగు వార చటనుండిరి. విప్లవమునకు సత్యము కచ్చి నది కేకము కొరకు ప్రాణముల ర్పించుటకు సిద్ధముగ నుండుడు మీరకు, కాకపూరు, ఢిల్లీ, లాహోరు లోనో, అలహాబాదు, బాన్స్, జబ్బులుపూరు మున్నగు చాల స్థలములలో విప్లవము జరుగును. అలహాబాదులో దామోదర సూర్యునాయకుడు. సేను సచ్చిన పింగళేలో లాహోరునకు వెళ్లెదను. నరేనీ, ప్రముఖ బంగళామునుండి ఆయుధములను మండుగుండును తెచ్చెదగ. వివాహము, హిందెంద్రులు వానిని పంజాబునకు తీసికొనిరావలెను. తరువాత వివాహము కాన్పూరుకు రావలెను. నీవును ప్రముఖుడు కాశీలోని సేనలకు గాజ ప్రోహమును బోధించవలెను. నలిగి జబ్బులుపూరుకు వెళ్లవలెను. పింగళే, పంజాబులోని సేనలను చూచు. ఫిరోజ్ పూరు సేనలను చూచుటకు కొందరు వెళ్లిరి. కాశీపూరును ఆనందు డును నీజులలో నుండురు. కేవలము లాహోరునుండి మరల కాశీకి వచ్చును. అని రసవిహారు చెప్పెను. ఆసభకు హిరణ్మయ్యుడు రాలేను. సేను లాహోరుకు వెళ్లి తేదీని నిర్ధారణ చేసినది కేవలము మరల వచ్చి మీరు వెళ్లనని రసవిహారు చెప్పెను. మరలెవలను కాశీకి వేయటం తెలిగ్రామ తిగలను నరుకుట రైల్వే పట్టా లను నాకేసము చేయుట నొరతనమువారి కోకాగారులను దోచుకొనుట మున్నగు విషయములను విహారు బోధించెను. మరువాడతడు వెళ్లిపోయెను అతడు కాశీ ప్రేమను బయలుపేరి మొగలుసిరానికి వెళ్లి అటునుండి ఢిల్లీకి వెళ్లెను. అలహాబాదుకు వెళ్లి పట్టణములో టిక్కెట్టుల కచ్చిలో ఢిల్లీ కొక టిక్కెట్టు కొనుమని విహారునకు రు 100 ల నిచ్చెను. సేన్లు చేసి కాశీకివచ్చి టిక్కెట్టుకనిచ్చితిని. లాహోరుకు వెళ్లెదమని చెప్పి వారు బయలుపేరి అతడు పింగళే వివాహము కేవలము చటనుండితిరిగి వెళ్లిపిమ్మట సేను ప్రముఖుడును నేతయవతి నై నీకులయొద్దకు వెళ్లి సాయంకాలపు కవారు జరిగిన పిమ్మట కొందరు సి. యిలతో మాట్లాడితిమి. జాతీయ సింగము హల్లూడు మా కనుకూడుగా కనబడెను. సేను వాడే అనగా విహారు వెళ్లి 3-4 రోజులకు కేవలముతో వాసంగతి చెప్పితిని. అతడు హల్లూరుతో మరువాడు మాట్లాడెను. సేను ఢిల్లీలో సేనలను చూచివచ్చితిని. నీవు 15 రోజులు నెలపువు ముగిసి వెళ్లి తెలిసికొనుము. నీకు నామాట నిజమని నమ్మకము కలుగును అనికేవలము చెప్పగా సేను 100 గురినిమాత్రమే తీసికొని రాగలనని హల్లూరుచెప్పెను. ఆయుధము లేమున్నవి అతడడుగగా బాంబులన్నవి మా పెదమని మేమతనితో చెప్పితిమి. అజాతేశ్వరు డిల్లీ దెవలకు వచ్చాడో నాబు తెలియును. 7 వ రాజపుత్ర పటాలమున కతడు చేరినవాడు. ఈ పటాలములో సేను నిలవనెల హల్లూరు పడిల్లూరు కాశీ కంటోన్మెంటు ప్రేమనుగా సేను జాతీయ సింగతో మాటలాడిపిమ్మట చూచితిని. అచట పూర్ణసింగను మరేయొక హల్లూరుకూడ నుండెను చూచుటలకు విసేను గాని అతడేమియును మాటలాడలేదు సేను మాట్లాడితిని. మా వారందరును సిద్ధముగా నున్నారని మరియొక సారి కనపడినపుడు మాతో జాతీయ సింగు చెప్పెను. మేము మరికొందరుండి సీపాయిలను చూచితిమి. వారిలో ధర్మ సింగును యదనాథసింగును ముద్దాయిలుగా నున్నాడు. రాజ ఘాటులో సేను విహారుతో గూడ వెళ్లి యదనాథుని రెండు

సారులు చూచితిని. విహారు లాహోరునుండి రాకపూర్వము 1914 లో ఫిబ్రవరి నెలలో కాశీ మహారాజాగారి సేనల మతి విరచుటకు సేను రామంగరమునకు వరుసగాడికోజులు వెళ్లితిని. నాతో పియుడు గూడవచ్చెను. డిల్లీ జాతీయ మున్నగువారి తో మాట్లాడిపిమ్మటనే వెళ్లి మాట్లాడితిని మంగలపసినాడు విశ్వనాథపాండే అను హరిద్వరు అనుకూలురు గాకనబడిరి. మేము వారింటికి వెళ్లితిమి అచట మరికొందరుగలవడిరి. మా ప్రభువు హిందూ రాజా మా కాంగ్లదొరతనమువారితో సంబంధము లేదని వారనిరి మీ రాజాగారికి ఆంగ్లేయులు ప్రభువులని మేనుంటిమి- వారుముందుగా సొమ్ము కావలెననిరి- సేనసింగు తిసచ్చిను తో చెప్పితిని- పంజాబునుండి మావారినిగూ కార్తరసింగు నాయ సేనలతో మాట్లాడుట కివటికివచ్చిరిని విహారుకమును చే కేవలము నాతో చెప్పెను. సేన పరికారక ఫిబ్రవరి నెలలో చీవాపూరుకు గూడ వెళ్లితిని- కేవలము నాతో గూడ మొగలసిరాయవరకును వచ్చెను. అచటికి హూరా కెల్లా మెయిలు బండిలో నొకబంగారీ వచ్చెను. తెలిగ్రామ తిగలను నరుకుటకు అర రంజములను 1000 రూపాయలను ఆ తని యొద్దనుండెను. కేవలము కాతడు వాని నిచ్చి వేసెను. పగలు 10 గంటలకు సేను దివాజపూరులో నైనుకుండుతావును వెళ్లితిని అచట సిక్కులు బాటులు పంజాబీలు గూడ నుండిరి. సేను రాజపుత్రుని వేషము వేసి కొక వెళ్లితిని. అచటకు కాసింగును హల్లూరు దనుకూడుగా కనబడెను. విప్లవము జరిగిన సేను విప్లవకారులపక్షమున చేరదనని యాతడు చెప్పెను. దివాజపూరులో మండలిట్టును ఆంగ్ల నైనుకులే కాదుచున్నాను. గాన నిచట విప్లవము కలిగిండుట కచ్చుమని అతడెను. 21-2 1915 వ తేదీని విప్లవము కలుగునని సేనతనితో చెప్పితిని. ఈ సంగతి సేను కాశీకి వచ్చి కేవలముతో చెప్పితిని. అప్పుడు కేవలము దామోదరులు మాటలాడుచుండిరి. దామోదరుడు మాటలాడిన సైనికులు మార్చబడిరి. క్రొత్తపటాల మచటికి పంపబడినది దామోదరుడు చెప్పగ కేవలముతో చాల విచారముకలిగినది అటులైన దివాజ పూరులోను అలహాబాదులోను కాశీలోను విప్లవము కలగదని కేవలము చెప్పెను. జబ్బులుపూరునుండివచ్చిన మరువాడు నాకు పశుపతికనబడెను అని ఆశ్రూవరుచెప్పెను. ఫిర్యాదీలనాథుల పేరు చెప్పవలెనని ముద్దాయిలవ్యాసవాది అడిగెను అట్టి కను సే నొకకవరుతో వెట్టి సీనుచేసి కొద్దివారికిచ్చెదనని ఫిర్యాదీల వ్యాసవాది చెప్పెను. మరల రేవువిచారణ జరుగును

THE [PHONE 431]

HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

WEDDING CAKES, Xmas and, New Year Cakes prepared.

Branches:—

COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street.

Y. M. C. A. RESTURANT, Esplanade

BAR ASSOCIATION RESTURANT, High Court Building

ద్రాపదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యము, త్రయతేగవేయు చిత్రపటం

చిత్రలేఖనమును అసహనసాండిత్యము సంపాదించి ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ.యస్ రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నరసములును అర్జును గట్టిట్లు చూపబడినది. వేయేల నిది ప్రతిముంట తప్పక నుండగలదని చెప్పటంలో సత్యతెల్పా యంతమాత్రము లేదు.

ప్రాసెస్సుపటము 0-1-0 హోటల్ గ్రాఫు 0-0-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము

కె.యల్.యస్. సోమ యూజులు అందునచ్చు.

బుక్ సెల్లర్స్, రాజమండ్రి.

ప్రకటన.

మల్ రాజశ్రీ శ్రీమంతు రాజా వర్ణగర్జిత అంకితము ప్రసాదించుచున్నది.

1904 సంవత్సరం రెండవ నెలనాటి అవిభాజ్యపు ఎన్నికలకు, విద్యుత్తులలో చేర్చబడియున్న జేవర కోట జమీందారి ప్రస్తుతపు అనుభవదాన్లు అయిన మాతండ్రిగారు మల్ రాజశ్రీ శ్రీమంతు రాజా వర్ణగర్జిత మల్లికార్జున ప్రసాదనాయుడు బహదరు జమీన్ దారు గారు మాయందలి జ్యేష్ఠముచేత మారున్లు, ఎట్టేటుకున్లు, కట్టము కలుగులూగున, పైన వుదహరించిన ఆస్తులలోని నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగాను, అనవసరముగాను, సదరు జమీన్లో చేరిన స్వంత కమితము (ప్రయివేటు) భూములకు నజరానాలు పుచ్చుకుని వాట్లయందు రహితులకు జిరాయిత్ హక్కులు కలుగజేయుడము, మామూలుగా సదరుకమితపు భూములమీదను వచ్చుచున్న ఆదాయముకంటె చాలాతక్కువ కేట్లతోను, విరుద్ధపు పరతుతోను, కట్టముల యివ్వడము మొదలగు ఏర్పాట్లు జరిగించినట్లున్న ముందున్న అజే ప్రకారము జరిగించబోవు చున్నట్లున్న మారు తెలియవచ్చినది.

శాస్త్రవిరుద్ధముగా మాతండ్రిలో ఆలాటి వడంబడికలు యిదివరకు చేసుకున్న, ముందుచేసుకొన పొయ్యేవారు మారున్లు, ఎట్టేటుకున్లు, కలిగేవస్తువుకు వారు నష్టపడవలసినవాలే కాని ఆ యేర్పాట్లు ఏ విధముగాను మమ్ముచుగాని, ఎట్టేటునుగాని, బాధించజాలవలెనని, అట్టి వారిపైన సంకీర్ణ దర్శములనుబట్టి లాప్రకారము చర్యలు జరుపబడునని యిందు మూలముగా తెలియపరచడ మైనది.

గోవిందరాజ్ } శ్రీ-రా-వి. అంకితము. బమ్మపేట, బండరు } ప్రసాద్ బహదర్.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1.4 రు 1-0-0 ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు సరకలుత్వము కారణములు రక్తపుష్టికి మీది ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును వ్యభిచారము, సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతిలేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణా జిల్లాలోని యేలూరు తాలూకా యందుగల చింతలపూడికిని యేలూరునకును 30 మైళ్ళ దూరమైన లోకభావండు రోడ్డుగలది. ఆ రోడ్డుమీద యేలూరునకును చింతలపూడికిని రాకపోకలకు ఎడ్లబుడ్లమీదను మారు 20 గంటలు పట్టును. ఆ ప్రయాణమిప్పుడు రెండు మూడు గంటలలో నుకొరముగ జేయవచ్చును. ప్రయాణసౌకర్యమును గలగజేయుటకై కృష్ణా మోటారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము రెండు పెద్ద మోటారు బుడ్లను చింతలపూడి రోడ్డుమీద వాడుకయందునుట కేర్పాట్లు చేయుచున్నారు.

ఒక మోటారు బండినుండి తేవడము 28 మంది ప్రయాణము చేయగలదు. ఈ మోటారును మోటారుబుడ్లు నడుపుట పొరంభించినది. బండ్లు ఏ కేటెనుండి నడుచుకదియును టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలను బండ్లు నడుచుట పొరంభించుటకు వారణాసి నడుచుట నుండి ఏలూరు నందుకు చింతలపూడి నందుకు రోడ్డునకు ప్రక్కలకుండు స్టేషనులలోను ఒకటవలనమున వెల్లడిచేయుచును.

ప్రాప్తేతరు,

కృష్ణా మోటారు సర్వీసు కంపెనీ.

అపొమేయము

(శ్రీ మహాదేవీ భాగవతము)

ఇందు రాఘవ యాత్ర పాండవాది సత్కీర్తన మిగుల మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడియున్నది. నివృత్తియులకు సకల ముఖ్యజనులకు సుఖముకల్పించుటకు పారమార్థిక విషయములను ప్రకృతివిరుగులగువారికి నావశ్యకములగు వెళ్ళిధర్మములను సుసంధ్యముగ వర్ణింపబడినది. మరియు పరజీన తాత్వము సాకల్యముగ నుపదేశింపబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ గ్రంథములను చెన్నపూరికి కిరీ గవర్న మెంటువారి ఓరీయం యంటు మేన్యుస్క్రిప్ట్ లైబ్రరీలోని పుత్ర సమకవించి సమర్థకథనము నిచ్చి వ్రాయించి మహా పండితులచే సంశోధింపించి సకల లోకోపకారార్థముగ వ్యాధినివారీ మేలికాగితములపై మహారాజగిరి రాజా శ్రీ పద్మావతికి మొదట జగ్గారావు బహుద్దాతవారు శ్రీమేళమహమ్మదపురం జమీన్ దారువారిచే పుక్కిలు రుక్మిణీశోభనరావులయచు ముద్రింపబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రాణమునకు దయచేత వదిలివేసాముగా సగల లోక మాత్రము కృతజ్ఞులగు రాజులు దలచి వెల నులభము చేయించిరి.

వారణాసిలో బైయింకు చేయించి పుస్తకము 15 రు 1-0-0 ముమ్మీయ కాగితముతో బైయింకు " " " 0-14-0 అబ్బురకేటరిమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్నం వారిచే ముద్రాణము.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

మదరాసుకుండి మీరు ఏ సామానును ఎన్ని ఎంత విలువగలది కావలసియున్నను మాకు ప్రాసెయివేల గ్యూరు ముగా ఖరీదుచేసి సరఫరాచేయగలము మంచిసామానులను సంపాదించు ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచి మీరే తెలియగలదు.

విలాసము—గోకేలు ఏజెంట్

కమిషను—మహాను

42 నాలాజాలోడ్డు, మదరాసు.

రిజిస్టరు చేసిన బారెల్ మారుకు సుపీరియరు లీవరు గడియారము

దీనికి 7 సంవత్సరములు ఉత్తరవాది పత్రం యివ్వబడును.

ఈ గడియారము చాలా కాలము నడిచేటందుకు సీమలో మాకంపెనీకిగాను గెల్లెతరమైన సామానులలో చేయబడినది. దీనిలో మా కంపెనీ పేరున్న పీసాయిచూడుకేసియుండును. ఈ సుపీరియరు లీవరు (డియారము మావద్ద తప్ప యితర కంపెనీలలో దొరకదు. యిది సరియైన కాలము చూపునదియు నిండా నుండరముగను లోతట్టు అద్దపు మూతగలదియు.

మాకంపెనీ పేరు ఎచ్చటను ప్రబలము కావుట కొరకే ఈ గడియారములో మాకంపెనీ పేరులేని తక్కువ ధరకు అమ్మచున్నాము. మునుపటి వెల రు. 8-0-0.

ఇప్పుటి వెల గొలుసుతోచేరి ,, 3-0-0.

విక్టోరియా వాచ్ కంపెనీ, సాకాడుపేట, మదరాసు.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, స్పటికి, బాలింతకు రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రിയమగుటచేతను, నవనర సమయములందు దొరకుట దుస్తరము మాడిపోయందలి కస్తూరి యంతిర పదార్థము కేవియును జేర్చబడవు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనినవారల కీ విషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలిశి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ 30-0-0

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు

ఆనంద గ్రంథమాల

శ్రీమదమరసింహకృత

నామలింగానుశాసనము

ఆంధ్ర ఆంధ్రేయ పర్యాయపద సహితము

చిన్నపైజ మేలైన కాగితములు. మంచి అట్ట బైంకు నల్లవేయువారికి అత్యంతోపయోగము.

వెల 0-8-0

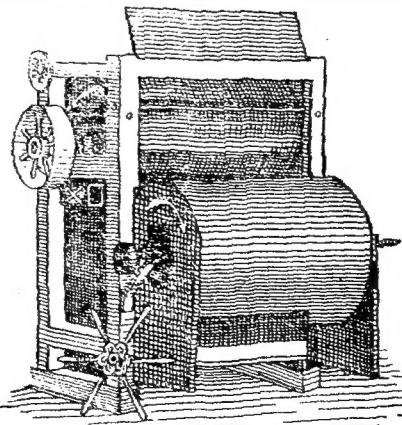
ఆర్. నేంకటేశ్వర్ అన్ కో.

ఆనంద ముద్రాలయాధికారులు,

మదరాసు.

వేరుశనగలను ఒలుచు యంత్రము.

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినువ ఒక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు చేయబడిన కాయలను పగులగొట్టి, కప్పు నలగ కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది. కావలసిన రకమును తెలియపరచి, నట్లయిన ధరలు తెలియపరచబడును.

సామాను వర్తకులయిన చేసి సప్లయి చేయబడును.

రోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు 80 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు చేయుటకు గాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి యున్నవి.

చిరునామా:—బీహెచ్ ఫౌండరీ లేక ఒక్కుకంపెనీ, నెం|| 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

విభిన్న విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1 కి రూ 1-0-0 తపాల ఖర్చులు 0-3-0

విజయవాడలోని "శకుంతలా"

తాంబూలమాత్రము 22, కొండచిలుకలు 6, కార్ కేవల్ బ్రూచి 1, పువ్వుగడ్డచి 1, అత్తరబిళ్ల 1, పెరక 86 ఋతుకులు

త్వరితము! కొద్దికాలములో గలవు! మంచి సమయము

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

(మొదటి భాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 పాణాలు మాత్రమే. పోస్టేజీ సహా 0-10-0.

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు నుభవించినది. తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటన వలన భేదములేక ప్రకటించుకొనుచు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధులగు ముద్రించిన పుస్తకమిది కాదు. ఇతరులు ప్రచురించుచున్న లోకమునకు యావత్తు యుద్ధముని విశ్రయించు అబద్ధగ్రంథముకాదు. "విజయవాడ విరోపాఖండము" అర్చన మొదలగు వారికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుసుకొనుట జర్మని యుద్ధము మొదటిపుటివరకు జరిగినవిషయములను దున్నవి. విరోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుంగగోరువారు ఈ మొదటి భాగమునందు తెలుపబడిన యాచరణముల శ్రద్ధతో జదివితీరవలెను.

జర్మని, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా హంకేరి నిర్మాణము గతకాలమున విరోపాఖండ గలిగిన మార్పులు, జర్మని యొక్కాధిపత్యమును సాపించుట, ఇటలీ యొక్కాధిపత్యమునందు వింత ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యముల మూలములు జర్మని యొక్కాధిపత్యము ఉచ్చదశకుండుట అధికారిజన్మభణము, రాజునమదము, గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనియుచేసిన పోటాపోటీలు బాల్కన్ టర్కీయుద్ధముల ఫలితములు విరోపా యుద్ధముల యుద్ధప్రయత్నములు ఆస్ట్రీయా యువరాజు చంపబడిన వెనక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నముల సార్వభౌములారంభించిన మహాయుద్ధవివరణములు గలవు.

విరోపా యుద్ధము నింతవిపులుయుగా నిజకారణ సహితముగా తెలుసు నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కి చెప్పుగలము. పుస్తకమును దీసి చదివినవారి కీ విషయముల సత్యావస్థలు తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రపటములును, 6 భూగోళపటములును, 120 పుటల విషయము నున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమునబంపబడును. టెంట్ టెంటునే తిరిమ్యభాగములు తెలుపదును. ఇందులో ఆర్డు పేజరును ముద్రించిన చక్కని ప్రతిమలుగలవు.

ఇవ్వబడును. చిరునామా -- సుపీయర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు నెం 167, మద్రాసు. ఇ.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారు ట్రైనింగు, కాక్సు, ప్రయాణములకు సర్వీస్ కాక్సు, కావలసినవారు ఈ క్రింది ఆద్రమకు వ్రాయును.

ఈ కంపెనీవారు ఆంగ్లము, విశేషములు నుండి మోటారు వ్యవస్థను ప్రవేశపెడి మహారాజులు, రాజులు, జమీన్ దారులచే ఆభిమానింపబడినవారు. మీకు క్రొత్త కాక్సుగాని, పాత కాక్సుగాని మంచివిగాను తీసివెళ్ళగలరు. తిరుగు మీ కాక్సును కావలసినయెడల అమ్మివెళ్ళగలరు. ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన టైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యావత్తును మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అడ్డెక్స్ గలరు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మద్రాసు మోటారు ఇంజనీర్స్

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు
మాంట్నెరోడ్డు పోస్టు, మద్రాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపుటధానము ను, బోధనాధ్యయనములను అందించును. పరీక్షకు గమనిక:— పాఠకులందరియ్యకు ఉచితముగ వకటియు, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయబడును. పరీక్షనెల పరీధయమున క్లాసు ప్రారంభమునకు తయారైన వైనాకరికి శిష్యాత్వము చేయబడును. స్వల్ప సంఖ్యయేదీకొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనుదు.

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1.కి నెల 0-1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు.

వెండుకలు పెరుగు సుగంధకైలము.

ఇందలి రసజీవమును వాసు చెప్పుకొని గాదు. తేటతెలుగు చిత్తుకొని ఇతరుల పాఠకు యుద్ధము కూడా వాసున యుద్ధము యందును. వెండుకలు పెరుగు : మృత మెదడునకు సలహా జేయును. కండ్లకు చల్ల దనమునిచ్చును. కొందరు ప్రాతాహ్న పర చినందున ఈచమురును స్పృహలోగా మనోహరముగా వాసున ద్రవ్యముల చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొని డబ్బీలు విక్రయించి యోగ్యతా ప్రతిమలు పొందియున్నాము.

86 ఋతుకులు వివరము:— శ్రీమతిములలో ధరించు కొప్పుపువ్వు 1, దంతపువ్వు 1, నాభిమాయా అద్దము 1, జర్మని సిల్వరు కాటుకబరికె 1, వాసున పోపుబిళ్ల

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ : చివరి వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:— డా॥ హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చుచు బహు ప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0 అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశగునుము లేదు.

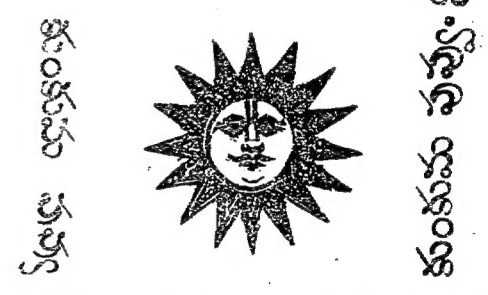
సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గౌ పంపుదుము

వలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రాకార్యాలయము,
145, కాళిధి, మదరాసు అని వ్రాయుదు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విస్తృత విశేషములను అనేకకావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక ప్రేమమున గోర ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జనున వలయును. ఈ పుస్తకమును తెలుపు. తపాలాఖర్చులేదు.

వైద్యశాస్త్రి మునీశంకర్ గోవింద్,
ఆలంకరిగ్రామ బౌద్ధధారయము, 157 బ్రాడ్వే,
96 మాంటెరోడ్డు, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

వృద్ధమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తి గమనింపుడు. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అందు కంపెనీ,
21, హమ్మంపేట్, బొంబాయి.

సర్వనోగ కుతారము.

ఈ క్రింద కనబడిన మందులు కాలరేద భేదములు లేక ఆశాలపృథ్వులకు శ్రీపురుష లింగవ్రతును సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులుగ నుండగలరు.

మరణమంజరి మాత్రము.

40 గల డబ్బీకము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ
20 చీబాబజార్ గోడు మద్రాసు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

షరాపు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.
తంతి విలాసము:— "ఉమ్మడియార్"

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టి ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మాసైబలకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్ కెంపులున్ను వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేదకాసులు అణాకాసులున్ను బంగారపు నగలున్ను మైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డర్లు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

